

Fohász Szentlélekért

Isten Szent Lelke
Már hosszan lebegtél a vizek fölött,
Mielőtt lettünk volna,
Aztán életre leheltél minket.
Te formálsz bennünk tavaszi szívet
A fagyos éjszakák után,
És a hajnalcsillag fényességében
Meggyújtod bennünk a szeretet tüztét.
Fagyott, rögös úton jársz bennünk,
Míg forrást fakasztasz belül,
Melynek cseppjei kiszökdítik
Szívünkben az élet fája
Reményrügyeit.
Istennek Szent Lelke,
Te küldj nekünk friss lélegzetvételt,
Hogy dicsérjünk Téged és bízunk benned,
Nyisd fel szemünket, hogy meglássunk
Téged,
Hadd járjunk Krisztus-fényű jelenlétedben.
Fogadj minket Isten Országá polgáraivá.

(Anna Marie Aagaard,
ford.: dr. békefy lajos)

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXII. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

2013. május-június

Közgyűlésünkről
(10-11. oldal)

Szabó István püspök
a Káté-fordításról
(8. oldal)

Csiha Kálmán

Az Isten ösvényein

A Heidelbergi Káté gyakorlati magyarázata

XX. ÚRNAPJA 53. kérdés: Mit hiszel Szentlélekről?

Felelet: Hiszem először, hogy ő egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval. Másodszor, hogy ő nekem is adatott, engem igaz hit által a Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé tesz, engem vigasztal, és mindörökké velem marad.

A Szentlélek tehát egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval. Erről már beszéltünk a Szentháromsággal kapcsolatban, amikor hasonlítottuk a Naphoz, a napsugárhoz és a meleghez. Amiképpen a Naptól születik a napsugár és hozza a meleget, éppen úgy az Atya Istentől, az Atyától született az Úr Jézus, és ahol ott van az Atya és a Fiú is, ott van a Szentlélek, éppen úgy, mint ahol a Nap és a napsugár van, ott van a meleg is.

A Szentlélek működésével találkozunk már az Ótestamentumban is. Az Újtestamentumban az Apostolok Cselekedetei második részében olvasható a Szentlélek kitöltetése. Isten akkor megcselekedte azt a csodát, hogy a 16 nemzetiség, amely Jeruzsálemben volt, mind az anyanyelvén hallotta Péter prédikációját, és azon a napon megkeresztelkedett 3000 ember. Ez volt a keresztyén egyház első nagy gyülekezete. Azt is mondhatjuk, hogy a keresztyén egy-

ház születésnapja volt ez. Ennek az emlékére ünnepeljük pünkösd ünnepét. A pünkösdre a pentha görög szóból származik, magyarul ötvenet jelent. Az Úr Jézus feltámadása után 40 napig járt a földön, találkozott a tanítványainak, és a mennybemenetele után 10 nappal küldte el a Szentlelket, ahogyan azt megígérte. Így a pünkösd az 50. napra esik feltámadása után. A Szentlélek azonban nemcsak akkor töltetett ki, hanem azóta is szüntelenül működik. Úgy mondja a Káté:

Ő nekem is adatott, engem igaz hit által a Krisztusnak és minden ő jótéteményének részesévé tesz, engem vigasztal, és mindörökké velem marad.

Honnan látjuk

ezt? Gondoljátok el, hogy vasárnapként az egész világon milyen sokan indulnak el a templomokba. Nem kötelező templomba menni, semmi anyagi haszna nincs abból senkinek, ha templomba megy, az emberek mégis elindulnak. Valami belső erő indítja őket. A Szentlélek munkája ez, aki gondoskodott arról, hogy 2000 év alatt a keresztyén egyház megmaradjon. Mennyi emberi szerveződés, államalakulat volt azóta, és mindegyik minden változata elmúlt, vállalatok tönkrementek, de az egyház mindig megmaradt, mert Isten Szentlelke indítja a hívőket. Maga a hit is a Szentlélek ajándéka.

Hogyan működik a Szentlélek? Ez az Isten titka. Látjátok, saját magunkat sem ismerjük, azt sem tudjuk, honnan jön a gondolatunk. A Szentlélek segít bennünket, hogy jó gondolatokra jussunk, és eszünkbe juttatja mindazt, amit az Úr Jézus tanított nekünk (Jn 14,16). Egy emberi lélek is alakíthatja a másik ember életét. Ha valaki züllött életet élt, de lesz egy kedves, szerető szívű, ügyes felesége, aki szépen tud vele beszélni, leszoktathatja ezt az embert a züllött életről, és az megváltozhat. Barátok is hatnak egymásra, megváltoztathatják egymást, egyes politikai szónokok is hathatnak az emberekre, tömegeket mozgathatnak. *Ha emberi lélek hat az emberi lélekre, mennyire inkább tud hatni a Szentlélek, Isten Lelke.* Az Úr Jézus azt mondta, csak kérni kell, s akkor megkapjuk. Azért sokat kell imádkoznunk, hogy Isten küldje nekünk is Szentlelkét, erősítse a mi hitünket, és Krisztusnak és minden jótéteményének tegyen részesévé. *Hogyan történik ez? Úgy, hogy hitre vezet. Ha elfogadjuk az Úr Jézus értünk való áldozatát, akarjuk követni az Ő tanítását, akarunk vele együtt szeretetben élni, Ő segít, mert ez mind a mi lelkiállapotunktól függ, és a lelkiállapotunkat a Szentlélek tudja befolyásolni, sőt meg is tudja változtatni. Amikor Bibliát olvasunk, templomba megyünk, imádkoznunk kell, és kérnünk kell Istent, hogy küldje Szentlelkét, segítsen, hogy a prédikációt, az Ő Igéjét igazán megérthessük, s adjon nekünk erőt, vigasztalást, bátorságot. Árva Bethlen Kátának kilencéves kislánya, amikor haldoklott, azt mondta a szüleinek. „Ne szomorkodjatok miattam, édesanyám asszonyom, mert én az Úr Jézushoz megyek.” És a zsoltárt így idézte: „Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem.” S azt mondta, ott biztosan jobb dolga lesz, mint itt a földön, és ő vigasztalta halálos ágya mellett lévő szüleit. Honnan volt ennek a kilencéves gyermeknek ennyi ereje? Onnan, hogy sokat olvasta a Bibliát, sokat hallott Jézusról, és a Szentlélek hitet és erőt adott neki, s így szembe tudott nézni a halállal is. Sok mindennel kell szembenéznünk ebben az életben. Sokszor lesz a lelketekben bizonytalanság, és nem tudjátok, hogy mit csináljatok. Gondoljatok akkor arra, hogy lehet kérni Istentől Szentlelkének az erejét, belső útmutatást, vigasztalást, és Isten meghallgatja az imádságunkat, és Szentlelkével megsegít.*

„Ha Lélek szerint élünk, Lélek szerint is járunk.”

(Dr. Csiha Kálmán néhai erdélyi püspök saját fordításában magyarázta a Heidelbergi Kátét.)

Az Ige körül Lélekben és igazságban

De eljön az óra, és az most van, amikor az igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres magának. Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk. (Jn 4,23-24)

A közlekedés és hírközlés eszközeinek drámai kiteljesedésével és felgyorsulásával a földi távolságok rendkívül lerövidültek. Közel kerültek hozzánk távoli földrészek, nemzetek, kultúrák, vallások. A posztmodern ember számára nincsenek abszolút értékek, nincs abszolút igazság. Az értékek szabad vásárára válogathat mindenki magának erkölcsi rendet (vagy rendetlenséget), világnézetet, vallást. Ebben a közegben sem a lélek, sem az igazság, sem az imádás, de még az Isten sem egyértelmű fogalom.

Akinek Jézus kijelentette, hogy az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk, egy samáriai asszony volt. Nem különb, se jobb, se rosszabb, mint a mai kor embere: homályos istenképpel, inkább csak hírből hallott vallási gyakorlattal, zavaros társadalmi és párkapcsolatokkal, de lényegében egyedül, a mindennapi élet feladatai között.

Ilyen életvitel és világnézet birtokában találkozott az asszony Valakivel, aki vizet kért tőle, és ebből az egyszerű kérdésből kiinduló beszélgetésben eljutnak az élet sarkalatos kérdéseire: Istenig, a Lélekig, az Igazságig és az imádságig. Álljunk meg mi is gondolatban a Jákob kútjánál, ott Samáriában, Sikem város határában, és ragadjuk meg a lehetőséget! Kérdezzük ezekről együtt Jézust a Bibliában adott kijelentése alapján!

Legyen ez pünkösdi tanításul magunk és gyülekezetünk számára is!

Isten

Az északi, izraeli országrész bukásáig kell visszatekintnünk az Ószövetség népének az életében ahhoz, hogy megtudjuk, milyen istenképe is lehetett a Samáriában élőknek.

A fogságba hurcolt zsidók helyére más népeket telepített az éppen regnáló hatalom. Ezek a népek hozták magukkal a saját vallási gyakorlatukat. Babonás hitükkel azonban úgy vélték, hogy az ország istenét is (!) imádniuk kell, hogy elkerüljék a természeti csapásokat. *El is ment egy pap azok közül, akiket Samáriából fogságba vittek, és letele-*

pedett Bételben. Ez tanította meg azokat, hogy hogyan féljék az URat. De azért mind-egyik pogány nép megcsinálta a maga istenét is, és elhelyezte az áldozóhalmokon levő templomokba (2Kir 17,29-30)... Féltek tehát az URat is, de tisztelték a maguk isteneit is – olvassuk pár verssel később.

Félő ezek alapján, hogy a papnak sem volt már helyes ismerete az ÚR-ról, aki úgy jelentette ki magát a Sinai hegyi törvényadásnál, hogy

• *Én, az ÚR, vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyen más istened rajtam kívül!*

Ugye ismerősen csengenek az első parancsolat Igéi? Az ÚR, a Szentháromság Isten, aki Mózesrel Jahve-ként ismertette meg a nevét, a Vagyok, aki vagyok, az Örök Létező követel itt magának másokkal meg nem osztható tiszteletet. Tehát nincs „is”. Nincs Allah, Buddha, Krisna, Földanya, Világszellelem, vagy bármi egyéb néven nevezhető istenség. Hamis az a New Age-es nézet, hogy egy isten van, csak a különböző vallások különböző néven nevezik.

Imádat

• *Ne csinálj magadnak semmiféle istenszobrot azoknak a képmására, amik fenn az égbelen, lenn a földön, vagy a föld alatt a vízben vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat! – folytatódik a törvény.*

Ezt az egyedüli élő Istent imádságban szólíthatjuk meg. Az imádság hangneme mindig a tisztelet és imádat annak jeléül, hogy tudatában vagyunk Isten mérhetetlen szentségének és tisztaságának. Őt világos értelemmel, és értelmes mondatokban szólítjuk meg. *Imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt* – tanácsolja az apostol (Fil 4,6). Tehát nem mantrákat ismételve, rózsafüzért morzsolgatva, de nem is ritmikus zenétől révületbe esve, vagy gyertya fényébe meredve. Nem imádság a meditáció vagy a relaxáció sem.

A relaxáció célja az értelem kikapcsolása. A meditáció pedig befelé irányul. Az ember nem az Úr Istent keresi, aki az emberen kívül található, és most Szentlelke által van köztünk, hanem megtanulja az emberi gondolkodás akadályait legyűrni annak érdekében, hogy Istent önmagán belül fedezze fel. A meditáció a keleti vallások módszere. Cél-

ja, hogy az ember maga is megistenüljön. Idegen istentisztelet ez akkor is, ha egyes keresztény körökben kontemplációnak, csend-imának vagy összpontosító imának (centering prayer), illetve transzcendens meditációnak nevezik. Az agykontroll során kapott belső tanácsadóra hallgatás is bálványisten-tisztelet.

A mi Urunk, a Szentírás Istene a mi imánkra Igéjében válaszol. Szentlelke megnyitja értelmünket, élővé és hatóvá teszi kijelentését, megtérésre indít, hogy a bűntől elforduljunk, és Istenhez odaforduljunk. Értelmünk kikapcsolása helyett meggyőző. Meggyőző Szentlelke által a Jézus Krisztus áldozatával megszerzett kegyelme felől, és arra indít, hogy azt hálával elfogadjuk, és Isten dicsőségére éljünk. (Ef 1,1-14)

Lélek

Az Isten Lélek – ezért kell őt lélekben imádni. A bűneset folytán olyan végtelen messze kerültünk Istentől, akivel még az Édenben beszélő viszonyban lehettünk, hogy magunktól még kérni sem tudunk helyesen. A Szentlélek segít a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy

kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászadásokkal. Aki pedig a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten szerint jár közben a megszenteltekért. (Róm 8,26-27)

Isten Lelke áradt ki a tanítványokra az első pünkösdőn. A Szentlélek bátorította meg őket, hogy az ünneplő tömeg közé menjenek bizonyosságot tenni a feltámadt Úr Jézus Krisztusról. A Lélek juttatta Péter apostol eszébe a jóeli proféciákat, és tette Péter beszédét hathatossá, hogy mindenki megértse (a maga nyelvén), és bűnbánatra szomorodjon meg. És a bűnbocsánat öröme is a Lélek munkája volt a háromezer megtért ember szívében. A kívülállók csak annyit véltek látni, hogy *édes bortól részegedtek meg*.

Ennek a Léleknek az eljövételét ígérte meg Jézus a búcsúbeszédeiben (Jn 16,13). Krisztus mennybemenetele óta a Szentháromság Isten a Lelke által van közöttünk. Ő vezet el minket minden igazságra.

Igazság

Végezetül szóljunk még erről az igazságról! Ugyanis Istent imádni lélekben és igazságban kell.

Az igazság relativizálódott a posztmodern korban – mondtuk a cikk elején. A Biblia Istentől elfordult, a bálványokhoz odaforduló ember valóban talajvesztett lett, nincs számára abszolút igazság, csak vélemények, nézőpontok léteznek. Ezért nem képes Istent imádni.

De azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa (1Jn 3,8), és csak általa van szabad utunk... egy Lélekben az Atyához. (Ef 2,18)

Mi az igazság? – kérdezte Pilátus, és nem jutott el az igazságra, mert nem jól kérdezett. *Nem mi, hanem ki!*

Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis én általam – mondja Jézus Krisztus. Csakis azért állhatunk meg az élő Isten előtt, és szólíthatjuk Mi Atyánknak, mert Ő a Fia áldozatára tekint, és Ő érte az újjászületett embert szentnek és tisztának nyilvánítja.

Erről tesz bizonyosságot számunkra a Szentlélek az ideai pünkösdőn is.

Dr. Viczián Miklós

A BIBLIA SZÖVETSÉG BUDAPESTI BIBLIAISKOLÁJA FELVÉTELT HIRDET SZEPTEMBERBEN INDULÓ KÉPZÉSÉRE

Jelentkezési határidő:

2013. május 31.

Szeretettel várjuk azok jelentkezését, akik vágnak arra, hogy jobban megismerjék Jézus Krisztust, és szeretetből szolgálják Őt munkahelyükön, családjukban és a gyülekezetükben.

A 2 + 1 éves képzésünket minden hónap második szombatján (szeptembertől-júniusig) tartjuk Budapesten.

Az oktatás tematikája:

Első év
Ó- és újszövetségi bevezetés,
bibliaismeret, kortörténet

Második év
Biblia teológia, dogmatika, etika,
hermeneutika, gyakorlati
kereszténység

Harmadik év
Gyülekezeti élet, hitvédelem,
lelkigondozás, evangelizáció

Jelentkezés és további információ: www.bpbibliaiskola.hu

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMATUS PRESBITERI SZÖVETSEG KÖRLEVELLE

Magyar mártírok Távol-Keleten Cseszkó Gyula magyar református orvos és felesége

A *Magyar Presbiter* 1947. októberi számából értesülhettek az olvasók a szörnyű eseményekről.

A cikk írója, ki magát csak *D. K.*-val jelölte, nyilván nem más, mint *Dobos Károly* (1902–2004), református lelképásztor, a magyar Lepramisszió későbbi alapítója, és vezetője.

Tudósítását minden bizonnyal *Johannes Christiaan Hoekendijk* (1912–1975) holland református lelkész, indonéziai misszionárius, a holland missziói tanács főtitkára 1947 októberi magyarországi látogatásán elhangzott előadásaiból vette, melyeket a Magyar Református Külmissziói Szövetségben tartott, s később *Draskóczy László* összeállításában meg is jelent a *Missziói Füzetek* 109. számú kötetecskéjében.

„A magyarországi keresztyénség lassan tudja felvenni a háború előtti kapcsolatait a világkeresztyénséggel. Amint azonban egyre több hírt kapunk arról, hogy mi történt a háborús években, s mi történik ma a nagyvilág keresztyénsége körében, úgy látjuk, Jézus Krisztus csodálatos munkát végez, különösen a távoli népek körében. Erről hozott hírt hazánk-

ba egy holland református misszionárius, aki hosszú időn át Indonéziában végzett missziói munkát. [...]”

„Keveset tudunk róla, hogy Indonézia szigetvilágában, Jávában, Borneo szigetén, s a többi kisebb szigeten Jézus Krisztus csodálatos diadalútán van. Egész népek vannak, amelyek keresztyénné lettek az elmúlt száz év alatt. Például száz évvel ezelőtt a batakok megették az első két misszionáriust, s ma 600.000 batak keresztyén van. Jávában, ahol 50.000.000 ember él, 70.000 a keresztyének száma, s mivel ezek a mohamedánok közül tértek meg, ez különösen figyelemre méltó. Jávában különösen a keresztyén nevelés terén értek el nagy munkát.” – Itt érdemes még megjegyezni, hogy a hollandok jóvoltából már 1773-ban megjelent a teljes Szentírás maláji nyelven, majd a káté és egyéb építő iratok.

„Ezek a szigetek 1942-45-ig japán megszállás alá kerültek, s a színesek és fehérek nagy faji ellentéte rettenetes erővel robbant ki. Ennek egyik jele az volt, hogy fogolytáborba vitték a fehér misszionáriusokat.” – Most azonban, a pontosság kedvéért érdemesebb a feleségével együtt hazánkba látogató *holland misszionáriust* idézni, ki különben maga is Jáva szigetén, Depokban született, 1912-ben:

„A japánok egyházellenes viselkedése közismert volt, s itt csak azok a keresztyének maradhattak meg, akik bekapcsolódtak a japán politika szolgálatába. Az egyházat szociális szervnek minősítették, s úgy is kezelték. A misszionáriusokat internálták, s

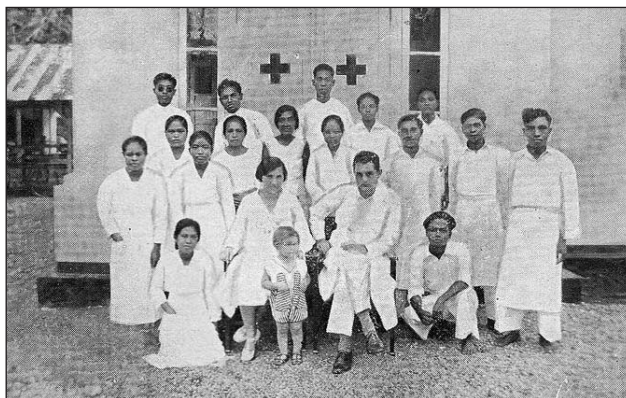
ezeknek az eseményeknek következtében a misszionáriusoknak ma már csak legfeljebb 30 százaléka állhat ismét szolgálatba. Az egyház nem esett ezen kétségbe, hanem cselekedett. Az egyháztagok teológiai képzettség és képesítés, valamint tapasztalat nélkül tovább dolgoznak. Itt nem beszédtéma az egyház megújulása, mert már Isten megújította.”

Az Indonéziában szolgálók között magyarok is akadtak. Ilyen volt *dr. Horváth Gabriella* debreceni orvosnő, ki 1931-ben indult el Jáva szigetére, ahol a blorai missziói kórházban szolgált. A másik pedig *Pantea Erzsébet*, aki az Üdvhadsereg kötelékében dolgozott 1931 óta Szumátrán és Jáván, a leprások között, ki még a háború után is folytatta szolgálatát.

Cseszkó Gyula és felesége, Hadady Emma

„A Távol-Keleten nemcsak magyar református misszionáriusnőnk, Molnár Mária mártírvére hullott a japánok gyilkos sortüzétől, hanem Jáva szigetén is Cseszkó magyar református orvos és felesége is mártírhalált haltak – folytatja a *Magyar Presbiter* tudósítása. – Először a japán megszállók mint magyarokat, mint

velük szövetséges ország alattvalóit, nem bántották. Ők akkor már évek óta mint orvosok dolgoztak egy missziói kórházban. Mivel a holland missziói orvosokat koncentrációs tábora hurcolták, ők vezették tovább nagy önfeláldozással a missziói kórházat. Később azonban őket is elfogták, mert bennük is a gyűlölt fehér embert látták.” – Innentől azonban a lap tudósítása – bár leírja mindkettőjük meggyilkolását, árván maradt gyermekeik megmentését – annyira pontatlan, hogy helyet-

A Cseszkó házaspár a kórház alkalmazottaival

te e sorok írója foglalja össze a rendelkezésre álló források, írások, cikkek alapján rövid életrajzukat.

Cseszkó Gyula (1902–1945) 1902-ben született Hódmezővásárhelyen. 1929-ben végzett a Debreceni Tudományegyetem orvosi karán. Közben Leidenben is tanult. A debreceni diákevek alatt a Debreceni Egyetem Atlétikai Clubjának (DEAC) kiváló focistája volt, József nevű öccsével együtt, s 1926-27 között Kelet-Magyarország válogatottja volt. Rövid ideig a hódmezővásárhelyi kórházban dolgozott. 1930-ban nősült meg, eörhalmi *Hadady Emma Rózsát* (1907–1944) vette el. Mindketten a hódmezővásárhely-ótemplomi gyülekezet tagjai voltak. Négy gyermekük született: Emma (1931), Éva (1934), Gyula (1936) és József (1939).

1931-ben a holland református misszió hívására indultak Indonéziába, vagyis az akkori Holland Kelet-India szigetvilágába. Először Jáva szigetén, a Salatiga misszió kórházában történő trópusi átképzés után 1932 karácsonyán érkeztek meg a Celebes-től északra fekvő Sangi (Sangihe) szigetre. Tahoena (Taroena, ma Tahuna) kórházának vezetése, átépítése mellett a környék szigetvilágának orvosi ellátását is megszervezték. A kórház bővítését az eredetileg építésznek készülő feleség irányította, megépült a poliklinika, a női szárny, a gyermekosztály, végül a férfi osztály. Kis hajóval, később motorcsónakkal tartotta az özszekeztetést a környék szigeteivel. Még viharos időben sem hanyagolta el betegeit. Gyógyszert szerzett mindenáron, minden lehetőséget meg-

...Róma gyalázatosabb volt fennállásakor, mint romba dőlésekor.

Augustinus: Az Isten városáról II/II

Majd így folytatódik: „*Ugyanis Róma pusztulásakor a város kövei és fái, fennállásakor pedig nem a falak, hanem az erkölcs erőssége és ékessége dőlt össze, mert szívük Róma épületének tüznél veszedelmesebb vágytól égett.*” Ha ezek után azt mondanám, lángokban áll a város, az ország, bizonyára félkegyelműnek tartanának, akinek pszichiátrián a helye, de minimum klinikai pszichológus felügyelete alá helyezendő. Pedig nem mondtam mást, mint amit Augustinus gondolt és leírt. Róma ugyanis – véleménye szerint – már Alarik gótgjai előtt is lángolt, noha sokan ezt nem látták, sőt, éppen az ellenkezőjét érzékelték. Miért? Mert nem volt erkölcsi és lelki szemük észrevenni azt a pusztítást, amely közöttük és bennük ment végbe. A város a szélsőségekig fölszított hedonista vágytól

Apropó

izzott, mi több, égett, lángolt önemészto tűzzel. A kőfalak és a fa épületszerkezetek álltak dicsérve a hódító birodalom, Róma, s az akkori világváros nagyságát és utóéletlenségét, ám az emberek szívében láthatatlan lángok lobogtak, amelyektől erkölcsileg, mentálisan és lelkileg elüszkösödtek, akár egy kiégett ház. Már csak a váz volt, vagy már az is alig. Igen, a szívkben mindennél pusztítóbb tisztátalan vágy égett. De vajon változott a világ? Szociológusok immár élménytársadalomról beszélnek. És mi más ez, mint a vágyak minél teljesebb kiélése? Ugyanakkor elvesztettük a kontrollt. Ma már nincs olyan vágy – akárcsak Róma végnapjaiban –, amelynek ne lenne egyre általánosabban elfogadott létjogosultsága. Az emberi jogokra hivatkozva a keresztyénség ellenében szinkretista vallások nyernek legalitást. Polgári és politikai

mozgalmak jönnek létre a legkülönbözőbb, legszélsőségesebb szexuális beállítottságok mellett. A prostitúció az utcán. És itt van még a genderforradalom. A teremtsi rend, azaz a biológiai nem totális tagadása. Az erőszak, a brutalitás megjelenése a magának egyre nagyobb nézettséget tudható médiákban, a neten, el egészen a játékokig, hogy aztán jól előkészített formában az utcákról, iskolákból, sőt a családokból se hiányozzék. Az élményt jelentő ingerküszöb kóros szintre emelkedett. Lángol a város! A kérdés: Akarunk-e, merünk-e tüzet oltani, vagy mint egy látvány-élményben elmerülve hagyjuk leégni a várost?

Apostagi Zoltán

Magyar református mártírok

ragadva. Felesége hűséges munkatársa és segítője volt. Cseszkó 1937-ben, szabadsága alatt hazalátogatott, s ekkor előadást is tartott a kinti tapasztalatairól. Megjelent a Vásárhelyi Reggeli Újság augusztusi számainak (5-11-i) hasábjain. Ebben kiemeli a hivatalos holland egészségügyi szerv nagyszerű tevékenységét, a szegény bennszülöttek ingyenes gyógyítását. A hivatalos egészségügyi szerv orvosai mellett ott vannak még a katonarvosok és a missziós orvosok. „Ez utóbbiak – mondja Cseszkó – szintén állami támogatást élveznek, de korántsem olyan mértékben, mint az előbb említett körülmények között. El kell azonban ismerni, hogy az állam nem szűkkeblű ezekkel szemben sem. De kell is, hogy segítséget kapjanak, mert ezek ott dolgoznak rendszeren, ahová más orvos nem jut, tehát ott, ahol a népesség a legszegényebb. Bevételük tehát nem igen van, és mindent az államtól és a missziótól kapott subvencióból kell fedezniük.” – Ilyen orvos volt tehát Cseszkó Gyula is.

A japán invázió után egy darabig valóban eltűrték Cseszkó doktorék működését. A szigetre érkező japán civilekkel békés volt a viszonyuk, majd az azokat felváltó hajóhad és katonaság fiatal japán parancsnokával is, Kotani kapitánnyal jó viszonyba kerültek. Majd a bombázások idején éleződött ki a helyzet, mindenért az idegeneket tették felelőssé, s rossz szemmel nézték, hogy válogatás nélkül mindenkin segítenek, még az ellenség sorából itt partra vetett, vagy ejtőernyővel leugró sebesülteknek is. Sőt a elhurcolt európaiaknak élelmiszert csempészték be az internálótáborba. Már egyre nehezebben lehetett a háború végére egyre fokozódó gyűlöletlen úrrá lenni, s az újabban érkező japán megszállók már nem értették, nem akarták már megérteni, hogy egy orvosnak egyedüli kötelessége a gyógyítás, függetlenül a beteg kilététől, hovatartozásától. Cseszkó Gyulát 1944. áprilisában mint gyanús személyt Celebes szigetére, Manadóba szállították,

s még japán orvos barátja sem tudott, sem mert segíteni. Majd Tosealámába vitték internálótáborba, hol egy bombatámadás során ő is megsebesült a tarkóján és a vállán. Némi javulás után tetanuszt kapott, s mivel nem adtak neki injekciót, hiába kérte, 1945 márciusában meghalt a toadanai (Tonadano) kórházban. A rabtemető jeltelen sírjában nyugszik.

Felesége, Hadady Emma férje elhurcolása után folytatta a kórház fenntartását még egy darabig, de hamarosan rá is hasonló sors várt. A japán katonai rendőrség elvitte, s kínzással próbálták kivallatni, hová rejtette a kórház rádióját, melyet pedig már a megszállás kezdetekor elvittek a japánok. Tengervízet lélegeztettek be vele, majd a felpuffadt testére ráültek. S mivel még a börtönben is gyógyította sebesült vagy beteg rabtársait, őrei mindkét kezéről letépték az ujjait. Végül 1944. november 9-én több sanghi-i vezető személyiséggel együtt lefejezték. Sírja fölé később a szigetlakók márvány emléktáblát helyeztek el. Négy gyermeküket, kik ekkor mindössze 13, 10, 7 illetve 5 évesek voltak, hindu dajkájuk, Liesbeth rejtette el a hegyek közt. Végül Richard K. Hardwick mentette meg őket. Ausztráliába vitték a gyermekeket, majd a holland királyi ház, illetve a holland állam gondoskodott a felnevelésükről.

* * *

„Mártír misszionáriusaink vére nemcsak az égre kiált, – zárja a tudósítást a *Magyar Presbiter* – hanem ide, hazájuk református egyháza felé is. – Töltsétek be helyeinket! A magyar reformátuság sem hiányozhat Jézus Krisztus diadalmas frontharcosai közül. Külmiszió nélkül egy egyháznak sem lehet ébredése.”

Dr. Kis Domokos Dániel

Azt olvastam a Bibliában... (10.)

...hogy „Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem” (Róma 9,13). Pál apostol Malakiás könyvét idézi (1,2). Tudom, hogy mind a próféta, mind az apostol a szuverén Isten szuverén döntését ismeri el. Tudom, hogy Isten senkinek sem tartozik megindokolni döntéseit. A gondom az, hogyan lehetséges az, hogy a szeretet Istene gyűlöl valakit?

* * *

Pál apostol az Ószövetség legutolsó könyvét, Malakiás prófétáét idézi. Malakiás viszont arra az Izrael-Juda körében hangoztatott felfogásra válaszol, miszerint Isten nemcsak hogy magára hagyta népét, de szövetségéből is kitesztotta. Sőt! Más népeket eközben kegyelmébe fogadott: „Napkelettől fogva Napnyugatig nagy az én nevem a pogányok között és minden helyen tömjénnel áldoznak az én nevemnek és tiszta ételáldozattal!”...

Izrael mélységesen megsértődött. Nevében hordozza „Isten harcosa”, „Istennel küzdő”, „Istenért küzdő” nevezetet. A honfoglalás előtt már „az Úr harcait vívta”. Sőt, Istenét „Seregek Urá”-nak (Izrael népfelkelői vezérének) tekintette. Templomot épített. Áldozatokat mutatott be. Papságot és lévitákat tartott. A templomi kultusz keretében csodálatos himnuszok, zsoltárok hangzottak el. (Salamon király korában a templomi ének- és zenekar 12 x 24 = 288 tagú! (2Krónika 25) Ámde Mikeás kortársai már nem emlékeznek a 9. század prófétáira, köztük Ámósra, aki az Úr szavát tolmácsolja: „Csak titeket választottalak magamnak e földnek minden nemzetségei közül, azért büntet-

lek meg titeket minden gonoszágto-kért”... (3,2)

Mindezek ellenére Izrael mégiscsak létezik. Nem érdemei okán, hanem Isten indokolatlan szeretete és szövetségi hűsége miatt.

Izraelnek nincs oka sértődöttségre!

Egyébként Keleten mást jelent a „szere-tet” és a „gyűlölet”, mint a kései Nyugaton. Európában mindkettő érzelmi kategória. Keleten jogi, mindenekelőtt család-jogi, és ezen belül örökösödési fogalom. A Földközi-tenger és annak képzeletbeli folytatása észak felé két világot választ el – ma is! Amikor Isten Igéje átlépte e vá-

lasztóvonalat, minden átértelmezést szenvedett. (Az ABC-t a keleti Biblioszban találták ki. Jellemző példa az „A” betű sorsa. Eredetileg „V” állású jel volt. Jelentése „ökörzarv”. Valóban hasonlít is rá. Az ABC átkerülve Európába, s ezen belül a görög világba, a betűk 45, ill. 90 fokos szögben elfordultak. A mai „A” már régen nem hasonlít az eredeti „ökörzarvhoz,.) Még inkább így jártak a fogalmak. Köztük a „szere-tet” és a „gyűlölet”. Anatómiailag is. Európában az érzelmek helye a szív. Az értelemé az agy. Keleten az érzelmek

helye a vese. A szív az ismeret helye. Más világ!

Az 1Móz 29-30 fejezetei értetik ezt meg velünk. A történet szerint a Jahvetisztelő Jákób Mezopotámiában házasodik. Ott Hammurapi törvénykönyve mellett még korábbi hurrita szokásjog is szabályozza a család életét. Így nem kell meghökkenni azon, hogy két feleséggel és két ágyassal tér vissza Kánaánba. Összesen 12 fia és egy lánya születik. Kéi legyen majd az örökség? Mózes 5. könyve kodifikálja az akkori családjogot, s benne az örökösödés rendjét: 21,16. Van „szere-tet” feleség, s van „gyűlöl”. „Nem teheti elsőszül-

lötté a szeretettnek fiát, a »gyűlöl-t«-nek fia felett, aki elsőszülött.” Akkoriban sem vettek gyűlöletből feleségül valakit, még kevésbé született a „gyűlölttől” féltucat gyermek... Ha figyelme-sen olvassuk az 1Móz 29-30 részeket, akkor látjuk, hogy mint változik család-jogi helyzete a kényszerből elvett Leának gyermekei születésével. Az ő gyermekei lesznek Jákób örökösei. Függetlenül attól, hogy az európai értelemben szeretett Ráchelért kétszer 7 évet szolgált Jákób.

Jákób és Ézsau viszonylatában igaz ugyan, hogy az elsőszülöttségi jog – család folytán – nem az idősebb testvére lett. Ám a materiális örökség, amit ő kapott, az sokszorosa Jákób és utódai örökségének. Jákóbnak jutott a szövetség, a hit, a kijelentés. Ézsau utódai kapták a végtelen Arab félszigetet. Vajon ki járt jobban? Anyagiilag Ézsau, szellemileg Jákób.

Mindenesetre ne resteljük azt, hogy az Úr „rangsorol”. Azzal is csak javunkat szolgálja, ha „azt bünteti, kit szeret”...

-p -s

Felhívás

Felhívjuk Presbitereink figyelmét, hogy június 16-án Presbiterek Vasárnapja lesz.

Kérjük, hogy imádkozzanak azokért a missziói célokért, amelyek most igen aktuálisak, elsősorban a hit- és erkölcsan bevezetéséért az általános iskolák 1. és 5. osztályában, valamint a cigány testvéreink közötti szolgálatokért!

* * *

Presbitereink – lelkipásztoruk egyetértésével – kíséreljék meghívni az egyházközségük területén található általános iskolák tantestületét egy szeretetvendégségre, ahol elmagyarázhatják a hit- és erkölcsan bevezetésének fontosságát népünk felemelkedése érdekében!

475 éve született

Batthyány Boldizsár (1538–1590)

Neki köszönhetjük a nyugat-dunántúli reformátusságot. Tőle indult el Magyarországon a presbiteri egyházszervezet eszméje. Németújvári sásfészke (ma: Güssing) adott otthont és székhelyet Dunántúl első református püspökének, Beythe Istvánnak. Őt kívánta nemzeti királynak a magyarság színe-java. Várában és birtokain menedéket adott a franciaországi és németalföldi mészárlások elől menekülő hugenotta-református tudósoknak. Sőt, még a zsidók is biztos menedéket kaptak tőle. Nem csoda, ha Németújvárt úgy emlegették kortársak, mint magyar Athént, Batthyány Boldizsárt pedig németújvári Héroszként tisztelték.

Ki volt Batthyány Boldizsár? Minden máig élő Batthyány közös őse. Együttal Őrs vezér egyenes leszármazottja. Elődei között akadt (magyar!) szerb és horvát király, konstantinápolyi császárné. Ezek azonban mind hívságos evilági „érdemek”. Ő maga nem volt sem herceg, sem gróf, de még báró sem... Történelmi tette egy „kis papírlap”: 1560. március 28-án habsburg-párti apjának írt levele. Ezt örökíti meg a németújvári képcsarnokban látható festménye.

Ennek megértéséhez azonban tudni kell, hogy a Batthyány nemzetség főágának utolsó és gyermektelen tagja a dúsgazdag dunántúli főúr: II. Ferenc. Ő épségben került haza a mohácsi csatából. Korán felismerte testvére unokájában az egyszéri zsenit. Boldizsár így együtt nevelkedhetett a későbbi Ferdinánd császárral. Húsz évesen hét nyelven tárgyalt, mint a Habsburg-ház párizsi követe. Ekkor kezdődött a református hugenották tömeges üldözése. A szent inkvizíció tízezerszám végezte ki a reformátusokat. A francia király ekkor amboise-i kastélyában tartózkodott. A kastély fáira többszáz hugenottát akasztottak fel. A királynak szemlét kellett tartania – s elájult. A vele levő Boldizsár pedig lélekben reformátussá lett. Megírta apjának, hogy lemond diplomáciai megbízatásáról, s reformátussá lesz. Mert „Akik így tudnak meghalni hitükért, azoknak csak igazuk lehet!”

Hazatért. Apja halála után átvéven a család fő szerepét, tüntetően feleségül vette a

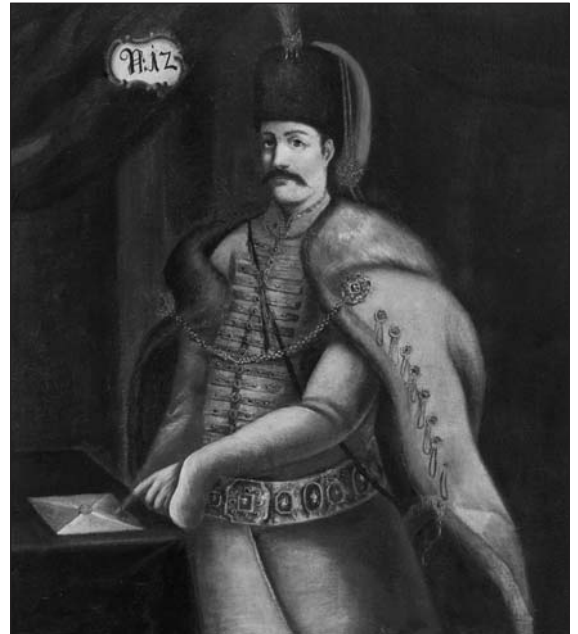
későbbi szigeti hős, Zrínyi Miklós Dórica leányát. Befogadta az üldözött tudósokat. Volt, amikor 400 ember ebédelt asztalánál! Clusius, a nagy botanikus, Jean d'Aubry, a bibliopól, Manlius, a nyomdász... Dórica nagyasszony pedig legalább 100 elárvult gyermeket nevelt fel családalapításukig. Gyermekük nevelését pedig Pomogaics Mihály bántornyai prédikátorra bízta, akit udvarukba fogadtak.

Vas megyei birtokain négy református egyházmegyét alapított: Körmend, Rohonc, Vép, Vizlendva. Körmenden református egyetemet kívánt létrehozni, ez azonban a török veszedelem miatt meghiúsult.

Beythe püspök ontotta a könyveket, miket Manlius nyomdász készített el: Katekizmus, Ágenda, Postillák.

Boldizsár viszonylag fiatalon halt meg. Fia, Ferenc azonban kiteljesítette apja szándékait. Fontos, hogy ő Lobkowitz Poppel Évát vette feleségül, aki a Rudolf császár által kivégzett cseh főúr rokona volt. A maga részéről azonban Széchy-unoka. Benne elszánt evangélikust és magyart vett hitvesül. Anyósa, Dóra példáját követte mindenben. Gyermekük százait nevelte fel. Köztük 8-9 éves korukig Zrínyi Péter gyermekeit. A 26 éves apát Pázmány Péter megmérgeztette, s mint a király helytartója, ő lett az árvák „gyámja”. Elvette őket nagynénjüktől és a gráci jezsuitákhoz tette be. Mindkét fiúcska – bár tudatában volt horvát származásának – „hungarus”-ként írta be magát az anyakönyvbe. Szinte érezni, hogy Bécsnek üzentek „lábdobantós” daccal. Bécs-ellenes magatartásuk folytán akkor már Lipót császár (aki jezsuitából lett a birodalom feje) mindkettővel elbánt.

Boldizsár terveit fia, Ferenc valósította meg. A rohongi és körmendi zsinatokon határozták el presbitériumok szervezését. Jól tudták, mire készül az ellenreformáció, mely tömeggyilkosságoktól sem riad vissza. 1621-ben a híres evangélikus lelki

és tudományos központ Csepreg 1221 lakosát egy nap alatt mészárolták le Colalto ezredes és Esterházy zsoldosai Pázmány Péter érsek szándékából! Mire a magyar gyászévtized (1671–1681) elérkezett, Dunántúl szerte éltek és működtek a presbitériumok. Hiába hurcolták el majdnem az összes prédikátort – kit halálra, kit gályarabságra –, a presbitériumok kezében jó helyen voltak az eklézsiák. (Lipót császár 1671-ben azzal mentegette a kínjában katolikussá lett Nádasdy Tamás lefejezésének tényét, hogy 3000 misét mutatott be lelki üdvéért – az áldozattól elkobzott 30 szekényi arany és ezüstneműből bőven tellett...)

Batthyány Boldizsár unokája, Ádám személyében végzetes változás következett be. Pázmány Péter érsek, mint a király helytartója nagy földbirtokkal és grófi címmel rávette arra, hogy tagadja meg reformátusságát. Ő a hatalmas „kenőpénzért” (= judáspénz) két hónap alatt kitiltotta birtokbirodalma területéről az összes prédikátort – köztük nevelőjét, a püspököt –, a templomokat elkoboztatta, vagy leromboltatta. Milyen más lenne Magyarországi mai arculata, ha nem pusztítja el az ellenreformáció Batthyány Boldizsár nagyszerrű alkotásait!...

Dr. Papp Vilmos

Új fordítás, nem átköltés... (I. rész)

Interjú Dr. Szabó István dunamelléki püspökkel

– Milyen tapasztalatok vezették a református egyházi szervezeteket arra a bátor elhatározásra, hogy a Heidelbergi Káté szövegét mai magyar nyelvre ültessék át?

– Ez a döntés egyrészt azt jelenti, hogy hála Istennek mindmáig használjuk a Kátét, a hitvallásunkat, másrészt a magyar nyelv él és változik, harmadrészt a XVI. századi barokk nyelv ma már bizonyos fokig a megértés és a memorizálás gátja is. A magyar nyelv változásának fő irányvonala az, hogy még a múlt században is erősen képi, metaforikus elemek domináltak (elég Karácsony Sándorra utalnom a magyar nyelvvel kapcsolatban), azóta ezt a dominanciát csökkenti az elvont fogalmi kifejezések csiszolódása. Ma sok tekintetben érzékenyebben és finomabban, ugyanakkor egyszerűbben, mondjuk úgy: közérthetőbben tudunk bonyolult fogalmakat kifejezni. A Káté katekizmus formában van megfogalmazva, így a tanulás kapuit nyitja meg előttünk. Kérdés tehát, hogy a régebbi fordítás képes-e maradéktalanul közvetíteni számunkra is a benne megfogalmazott hitigazságokat.

A Káté magyarországi története is azt mutatja, hogy igény mindig volt az újabb és újabb fordításokra, hiszen prédikátor uraim évszázadok óta nemcsak használják a Kátét, hanem – mivel a Káté éppen ezért 52 vasárnapra van felosztva – vasárnap délutánonként külön Káté-magyarázatos órákat tartottak és tartanak sok helyütt még ma is.

A konfirmandusaimnak azt szoktam mondani – és mit tesz Isten, ezt rögtön értik –, hogy a Káté olyan, mint a nyelvtan. Ha egy nyelvet meg akarunk tanulni, akkor a nyelvtant nem lehet kihagyni. Maga a nyelv persze nem egyenlő a nyelvtannal. Így a Káté segít minket olyan hitigazságok, olyan szemlélet, olyan életmódbeli igazságok felfedezésében, amelyek esetleg szó szerint nincsenek is benne a szövegében.

Éppen ezért el kellett kerülni, hogy akár lelkészek, akár hitoktatók, akár konfirmandusok, akár egyszerű egyháztalabélok arra a megállapításra jussanak, hogy bizonyára igen fontos szöveg ez a Káté, de ma már nem tudjuk használni.

A következő nagy kérdés az volt, hogy melyik szöveget fordítsuk le? Köztudott, hogy létezik egy eredeti német szöveg, amelyet igen hamar lefordítottak latinra, de ez a latin tartalmaz bizonyos bővítéseket (a hitviták korában született!). Mi éppen ezért ragaszkodtunk az első német szöveghez, a bővítések nélkül.

– Kik ezek a „mi”?

– Az évszázadok során nagyon sok lelkész készített fordítást, vagy inkább adaptációt belőle. Nemrég jelentkezett a Generális Konventnél egy lelképásztor testvérünk azzal, hogy ő készített egy adaptációt a Kátéból, használhatnánk azt. Erre a Konvent úgy döntött, hogy új fordítást fog készíteni a Káté jubileumi évfordulójára. E célból bizottságot állítottak fel, amelybe minden egyházkerület delegált egy tagot. A bizottság első döntése az volt, hogy fordítói napokat jelölt ki, aztán az, hogy az eredeti német szöveget használjuk, majd elkészült egy összehasonlító táblázat az eredeti, a latin és magyar fordításokból. Mindenképpen meg kell említenem, hogy a munka dandárját Juhász Tamás kolozsvári professzor végezte. 5-6 kemény munkanapot jelentettek a fordítói napok, amikor reggeltől estig éppen

csak az étkezésre és imára szakítottunk időt, a többit munkával töltöttük.

– A csapat csak lelkészekből, teológusokból állt?

– Igen. Jó kis tudós csapat gyűlt össze a fordításhoz, majd amikor maga a fordítás elkészült, Győri János debreceni tanár vette kezelésbe a szöveget nyelvi és stilisztikai szempontból. Nagyon jó, gyakorlatias javaslatokat tett a gördülékenység szempontjából is, hiszen katekizmusról van szó. Nem bánám, ha a konfirmandusok kívülről megtanulnának a Kátéból szövegrészeket – majd kiderül, hogy mennyire sikerült ezt a célt megvalósítani. A bizottság minden esetre egészen nyitott volt a tekintetben, hogy nem a Szentírásról van szó, tehát a célnak és a mai magyar nyelvnek leginkább megfelelő változatokat fogja elfogadni.

– Mi történt azokkal a passzusokkal, amelyek a Káté születésének idején tökéletesen indokolhatóak, de nem igazán ökumenikus felfogást tükröznek?

– A bizottság feladata a fordítás volt. Annak eldöntése, hogy az eredeti szöveghez képest valami kikerüljön, vagy adott esetben bekerüljön a szövegbe, már az erre illetékes testületek – jelen esetben a zsinatok – dolga. Nekünk arról nem igazán kellett vitatkoznunk, hogy a fordításnak – amellyel, hogy didaktikus, egyszerű, könnyen megtanulható szövegnek kell lennie – tükröznie kell azt is, hogy ez a szöveg a XVI. század többi iratához képest igazán engedékeny, irénikus (békítő) hangütésű, mélyen egzis-

tenciális célú és hatású. Meggyőződésem, hogy vannak korok, amikor az embernek erőteljesen és világosan meg kell fogalmaznia az identitását. A XVI. század ilyen kor volt. A Káté annyiban lóg ki a sorból, hogy nem mond sűrű átkokat a másképp hívókra, hanem – ahogy faluhelyen mondják – a jó szomszédság titka a jó kerítés alapján mondja el a hit igazságait. Persze a Zsinat reagált a bulvársajtó által feldobott lehetséges sértődésre a katolikus testvéreink részéről, hogy ugyanis igazán ki lehetett volna hagyni azt, ami rájuk nézve sértő. De a vita főleg arról folyt, hogy megjegyzéssel lássuk-e el, illetve hogy hová tegyük a megjegyzést abban a kevés esetben, amikor egyáltalán valamit magyaráznunk kellene, vagy hogy írjunk egy előszót, és ott tegyünk említést erről. Ez utóbbi megoldást fogadta el a Zsinat. Szerintem az a helyes, ha leírjuk, hogy az úrvacsora kérdésében például a római katolikus és református felfogás között mindmáig különbség van. Meggyőződésem, hogy éppen ez a Káté-fordítás fogja megrendíteni az ökumenikus párbeszédet, amely jó két-három évtizede meglehetősen ellaposodott. A limai dokumentum például igen megszívlelendő ajánlásokat tett úgy harminc esztendeje az úrvacsora kérdésében, ám valahogy mindenki csak bájol, hogy úgy mondom, de igazi továbblépés nincsen. Most itt az idő újra elővenni igen sok elfelejtett vagy tudatosan elhallgatott kérdést, és ezért gondolom azt, hogy a Zsinat döntése helyes volt: nyissunk újra a tényleges párbeszéd felé. A Káté tehát segítség, mód és alkalom arra, hogy megértsük a hitünk igazságait. S mivel nem isteni kinyilatkoztatás, még arra is „vetemednék”, hogy azt mondom: ha szükség lesz rá, akkor – visszatérve az előbbi hasonlatunkra – új nyelvtant kell írni...

(Folytatás a következő számban)

Dr. Farkas Márta

Forrás: parokia.hu

Mi a Kulcsok hatalma?

A Heidelbergi Káté megszületésének 450. évfordulója alkalmat adott arra, hogy egyházunkban elővegyük, tanulmányozás tárgyává tegyük hitvallásunkat. A Presbiteri Szövetség presbiterképző rendezvényei sorában Budapesten is (közelebből a Bp.-Déli Egyházmegyében) ilyen témájú konferenciákra kerül sor havonként egy-egy szombat. Márciusban a HK 83-85. kérdése került terítékre. Erről – a „Kulcsok hatalmáról” – Szabó püspök úr előadását hallhattuk. Az egyházfegyelem – régóta nem taglalt – témája már az utólagos kiscsoportos beszélgetésekben is élénk vitát indított el. Jómagam – utólag is elmélkedve – egy lépéssel tovább jutottam gondolataimban. Az jutott eszembe, hogy egyházunknak törvényei is vannak. Ezeket a törvényeket nekünk presbitereknek is ismerni (nemeget tartani) kellene. (Természetesen az erkölcsi törvényeken felül.) Boldogult alapító-főtítkáruk, Balla Tibor megalakulásunk idején erre hivatkozott többek között: a presbiterekkel meg kell ismertetni egyházunk törvényeit, hiszen ezeket kell alkalmaznunk! (...S persze a pártállami időkben ezekről még harangozni sem hallottak...)

NYITOTT SZEMMEL

Presbiterképzési alkalmainkon – a jelenlegi kátémagyarázatok előtt is – sok fontos témával foglalkoztunk: kezdve az élő, személyes hitre jutástól az egyháztörténelmen át a presbiterek gyakorlati tennivalóig – de az egyházi törvények témája mostohagyerek maradt. Persze az evangelizációk és a hittanulás nélkül felnőtt nemzedékek számára az összes fentiek is hasznosak és szükségesekek voltak; amellet, hogy vonzóbb témák, mint a száraz törvények. Így viszont a presbiterek javarésze azt sem tudja, mi mindent szabályoznak egyházi törvények.

Hallunk róla, hogy egy-egy témában (most pl. a diakónia ügyében) alkot a zsinatunk új törvényt. *Hallunk* róla, hogy egy-egy témában (most pl. a diakóniáról) alkotott zsinatunk új törvényt. Nos, én ajánlanék egy területet, ahol hasznos lehetne új törvényt alkotni.

Szabó püspök úr fentebb említett előadásában szólt arról, hogy egyházunkban a szentségek kiszolgáltatását illetően a legliberálisabbtól a legvaskalaposabb gyakorlatig minden előfordul gyülekezeteinkben. Ugye nem tévedek, ha arra gondolok, hogy erre vonatkozóan nincs törvényünk, amely korunk sa-

játosságaira választ adóan szabályozná ezt a problémás területet az evangélium szellemében?! Törvényeink jórészt a népegyházak működése idején születtek; akkor, amikor még szinte minden ember tartozott valamelyik felekezethez, házasságát saját egyháza szertartása szerint megkötötte stb. ... És ma? A szekularizáció annyira érvényesült már, hogy kereszteleetlen és házassági keretek nélkül együtt élő emberek sűrűjében élünk, s végezzük (ha ugyan végezzük) misszióinkat, az evangélium terjesztését! Ma még hazánkban keresztelezés és esküvő dolgában jelentős számban fordulnak az egyházhoz. A misszió ebben rejlő lehetőségét sajnos nem minden lelkészünk ismeri fel, ill. használja ki. A felekezetükhöz már csak egy hajszállal kapcsolódó embereket végleg elveszítjük, ha egyházfegyelmi szempontok szerint kezeljük ügyüket. Ahelyett, hogy efféle zsákutcába mennénk, azt kellene törvényileg szabályozni, milyen (minimális, teljesíthető) feltételek mellett keresztelejen, vagy eskessen a református lelkipásztor...

(folyt.)

Kövespataki László

A Heidelbergi Káté 450. évfordulóján

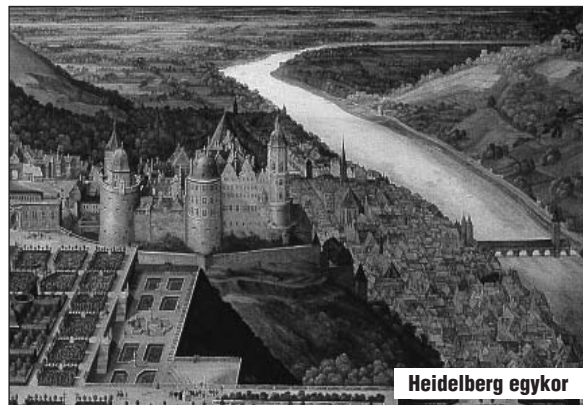
KÁTÉ-KVÍZ (VI.)

KÉRDÉSEK

- ❶ A HK a Szentlélek templomának nevezi testünket. És még mit?
(Válasz: ... kérdés-felelet)
- ❷ Mitől kell mindkettőt tisztán és szentül megőrizni? (A válaszban 5 „tiltás” szerepel, melyek ezek? ... kérdés-felelet)
- ❸ Mi az a 4 személyes vonatkozás, amiben megtapasztaljuk a Szentleket?
(Válasz: ... kérdés-felelet)
- ❹ Melyik kérdésben van először és melyikben utoljára szó a Szentlélekről?
(Válasz: ... kérdés-felelet)
- ❺ Az igaz hit kialakításáért mivel munkálkodik bennünk a Szentlélek?
(Válasz: ... kérdés-felelet)
- ❻ Hány kérdés-feleletben szól a HK a Szentlélekről vagy a Lélekről? Melyek ezek?
(Válasz: ... kérdés-felelet).

Az ötödik forduló megfejtőinek névsora: Balló Gábor, Ócsa • Csonka György, Budapest • Karmacsai Zoltán, Túrístvándi • Király István, Tiszakeszi • Kis Böndi János, Nyíregyháza • Knul János, Üllő • Lapis Viktor, Debrecen • Mészáros Bálint, Miskolc-Alsóváros • Nerada Mátyás, Újpest • Rehor Lászlóné, Vajdácaska • Simon István, Miskolc-Tapolca • Sz. Szabó Klára, Miskolc-Hejőcsaba • Szalóczy Gyula, Miskolc-Belváros • Székely Tamás, Mernye • Szucsányi Károly, Barabás • Varga Lászlóné, Mernye • Zóka Benjámin, Pécs-Hird

Köszönjük a válaszokat!
Testvéreinket arra kérjük,
hogy a VI. forduló válaszait
postai úton a Magyar
Református Presbiteri
Szövetség irodájába
küldjék el
(1092 Bp., Ráday u. 28),
illetve e-mailben erre a címre:
megamama@freemail.hu
Megjelölés: **Káté-kvíz.**
Beküldési határidő:
2013. július 8.
Dr. Békefy-Röhrig Klaudia

Heidelberg egykor

**Ez a lapszámunk a Magyarországi Református Egyház Zsinatának hathatós anyagi támogatásával jelent meg.
A Magyar Református Presbiteri Szövetség ezúton is köszönetét fejezi ki a támogatásért.**

KÖZGYŰLÉSÜNKRŐL JELENTJÜK

Folyó év március 9-én került sor Szövetségünk évi rendes közgyűlésére a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday-utcai székházának dísztermében. Több, mint 100 küldött és érdeklődő jelenlétében *Dr. Zsengellér József* professzor, a KRE Hittudományi Karának dékánja bevezető áhítatában az 1Kor 7,17-24 alapján kiemelte, hogy minden különbözőségünk és nehézségünk fölé emelkedve, elhívásunkon belül maradjunk meg Jézus Krisztusban.

A kimentések bejelentése után elnökünk, *Dr. h.c. Szabó Dániel* megnyitó beszédében először volt elnökeinknek szentelt néhány percet, így *Dr. Ritoók Zsigmond*nak, első elnökünknek adott szót, aki arról beszélt, hogy a keresztyén ember abban tudja a legmarkánsabban kifejezésre juttatni Isten iránti háláját, hogy – a magvető példázatával élve – továbbmondja, továbbadja elsősorban utódainak mindazt, amit ő is úgy kapott élete folyamán. Utána elnökünk *Nagy Ferenc József* üdvözlő levelét olvasta fel,

majd néhai elnökünk, Balla Tibor korábbi írásából idézett és méltatta dr. Ritoók Pál ügyvezető elnökünk alapozó munkáját a presbiterképzés terén. Emlékeztetett: a Szövetség legjelentősebb feladata az önmagukat reformátusnak valló, de templomba nem

járó emberek számára – egyházunkkal együttműködve – megteremteni az evangélium meghallásának és a megtérésnek a lehetőségét.

Ezután köszöntésekre került sor, melynek keretében az újonnan alakult Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke, *Fekete Vince*, a Kárpátaljai Református Presbiteri Szövetség elnöke, *Gyurkó Miklós*, a Királyhágómelléki Református Presbiteri Szövetség főtitkára, *Venter Miklós*, a Magyarországi Református Nőszövetség elnöke, *Dr. Pásztor Jánosné* főtiszteletű asszony, a KRE Hittudományi Karának emeritus professzora, *Dr. Szűcs Ferenc*, a Bethánia CE Szövetség nevében *Kiss András* üdvözölte Igével és néhány szóval a közgyűlést. A Budapest-Pesterzsébeti Egyházközség énekkara *Takaró Mihály* tanár úr vezényletével magas színvonalú és sokszínű szolgálatával üdítette

fel a jelenlévőket, majd *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár vetített képekkel kísért előadásában tartotta meg az elnökségi beszámolót. Ebben vázolta a Szövetség helyzetét, a múlt év legfontosabb eseményeit, a területi szervezetek megtartott és tervezett konferenciáit és munkatervét a 2013. évre. A közgyűlés a beszámolót és a kapcsolódó javaslatokat egyhangúlag elfogadta. Ezután az újonnan alakult Szatmári Területi Szervezet elnöke, *Tóth Zoltán* köszöntötte a jelenlévőket. A közgyűlés a megalakulást határozatával erősítette meg.

A presbiterképzés helyzetéről és munkatervéről *Dr. Judák Endre* képzési titkárunk számolt be. Kiemelte, hogy első renden a templomba nem járó, Krisztust nem ismerő „80%” felé kell szolgálatunkat irányítani. Javasolta, hogy a Káté kérdés-feleleteinek felolvasását tegyük gyakorlattá az istentiszteleteken, konfirmándusaink bevonásával. Sajnálattal állapította meg, hogy sok gyülekezet elhanyagolja az úrvacsorai istentiszteleteket megelőző bűnbánati alkalmak megtartását, holott ez régebben általános gyakorlat volt. A résztvevők figyelmét ráirányította a nagyok sok értékes anyagot tartalmazó www.presbiterkepzes.hu honlapra.

A Felügyelő Bizottság részéről *Bittó Zoltán* elnök arról számolt be, hogy a Szövetség gazdálkodását a múlt évi veszteségek ellenére jónak és felelősségteljesnek találták. Felhívta azonban a figyelmet arra, hogy nagyobb összhangot kell teremteni a számviteli beszámoló és az elnökségi beszámoló között. Javasolta,

KÖZGYŰLÉSÜNKRŐL JELENTJÜK

hogy az elnökség hozzon létre egy jogi munkacsoportot a közhasznúsággal kapcsolatos teendők érdekében.

A Gazdasági Bizottság elnöke, *Dr. Székely István* ezt követően előterjesztette a Szövetség 2012. évi záró számadását és 2013. évi költségvetését. Kifejtette, hogy változatlanul fennáll a lehetőség és az igény is arra, hogy az egyházmegyei területi szervezetek vezetői keressenek meg egyházmegyéjük területén élő, Szövetségünk céljaival azonosuló, tehetős vállalkozókat, további forrásszerzés céljából. A közgyűlés az FB és a GB beszámolóját és az azokkal kapcsolatos határozati javaslatokat egyhangúlag elfogadta.

Ezt *Dr. Viczián Miklós* missziói titkárunk beszámolója követte, amelyben a következő kiemelt missziói célokat jelölte meg: a hit- és erkölcsstan választására való biztatás a református szülők felé az általános iskolákban, a Heidelbergi Káté kiadása 450. évfordulójának méltó megünneplése, a cigánymisszió új gyülekezetek alapítása vagy cigány testvéreink bevezetése formájában a meglévő gyülekezeteinkbe, a református közösségekből városba szakadt fiatalok megkeresése és bizonyágtétel hitükről válogatás nélkül mindenki felé. Korreferátumként *Lakatos Gabriella* cigány származású lelkész vázolt fel helyzetképet a cigány lakosságról. A témához *Széll György* debreceni presbiter és *Jobbágy József* cigánymissziós munkatárs szólott hozzá. A beszámolót és a munkatervet a közgyűlés elfogadta.

Végül a közgyűlés *Dr. Békefy Lajos* felelős szerkesztő beszámolóját hallgatta meg a PRESBITER folyóirat szerkesztési tapasztalatairól és terveiről. Kiemelte *Dr. Papp Vilmos* tanár, nyelvképző gazdag tevékenységét, amely 2012. végéig 283 cikkel gazdagította a folyóirat tartalmát. Zárásul a közgyűlés meghallgatta *Dr. Nagy Sándor* volt dunamelléki főgondnok és Zsinatunk volt világi elnöke hozzászólását, melyben biztatott a Református Közéleti és Kulturális Központ munkájának a támogatására és felhívta a figyelmet a Budapest-Törökóri Egyházközség területén *Dr. ifj. Dobos Ágoston* vezetésével folyó cigánymissziós munkára. A közgyűlés elnökünk zárszavával fejeződött be.

Közgyűlésünk sikeres lebonyolításáért egyedül Istené legyen a dicsőség!

SzS

„Íme, kiment a magvető vetni”

Ezzel a mondattal kezdődik a magvető példázata (Mt 13,3). Ezen a mondaton nem szoktunk elgondolkodni. Természetesen, hiszen a példázat nem erről a mondatról szól. Egy pillanatra azonban talán érdemes ennél a mondatnál is megállni.

Nem tudjuk, a magvető milyen ember volt. Fiatal, aki talán szívesebben szórakozott volna a barátaival, vagy ment volna valami izgalmas sporteseményre? Férfiember, aki szívesebben játszott volna a gyermekeivel vagy ment volna el meghallgatni egy tudós rabbi előadását

valami érdekes problémáról? Öreg, netán beteges, aki szívesebben maradt volna otthon egy kényelmes karosszékből, és méltó volt volna az elmúlt időkről, azt gondolva, hogy ő már dolgozott eleget, dolgozzék most már más is? Nem tudjuk. Azt tudjuk, hogy kiment vetni, azért, hogy másnak legyen mit ennie. És ez az első, amin elgondolkozhatunk: Hányan voltak öregek, fiatalok, férfiak, nők, szülők, nagyszülők, tanítók, lelkészek hosszú sorban, akik – bár talán szívesebben csináltak volna valami mást – kimentek vetni, hogy nekünk legyen testi vagy lelki táplálékunk. Akik vetettek számunkra, míg mi szórakoztunk, előadást hallgattunk vagy üldögéltünk.

Az ebből adódó kérdés oly természetesen következik, hogy leírni is szinte restellem: Mi kimegyünk-e vetni, akkor is, ha... hogy másnak legyen testi vagy lelki tápláléka? Meglátogatjuk azt, aki várja, hogy valaki meglátogassa, akkor is, ha...? Megírjuk azt a levelet, amivel valakinek örömet szerezhetünk vagy valakit megvigasztalhatunk, akkor is, ha...? Megvalljuk-e hitünket akkor is, ha...?

De nem ez az igazán kényes kérdés. A magvető nem szüntelenül ment ki vetni, hanem amikor itt volt az ideje. Felismerjük-e mi, hogy mikor kell kimenni vetni, amikor van valamilyen szolgáltatnak itt az ideje? Mert Isten elkészíti az alkalmakat a jó cselekvésre (Ef 2,10), a kérdés az, hogy mi felismerjük-e azt. Isten olykor különös kegyelméből megismételhet egy-egy alkalmat a jó megcselekvésére, de van, amikor nem, s az elmulasztott alkalom, az elmulasztott látogatás, az el nem mondott bizonyágtétel, az oda nem nyújtott pohár víz sokáig sajog. (Tapasztalatból tudom.)

Ezért figyelmeztet az apostol, hogy félelemmel és rettegéssel munkáljuk üdvösségünket (Fil 2,12). Nem mintha a mi munkálkodásunkon vagy félelmünkön múlték az üdvösségünk, hanem hogy el ne mulasszuk az Isten készítette alkalmakat a jó cselekvésére – ami nekünk is öröm.

*

A példázat kezdő mondata talán azért szólít meg mindig újra meg újra, mert sok évvel ezelőtt, elemi iskolás koromban kaptam hitoktató nénimtől egy bibliai könyvjelzőt, amelyen a magvető volt látható, amint vet, s alatta a fent idézett mondat. Valamiért ez nagyon megmaradt bennem. Most, amikor indul az iskolai hitoktatás, kedves hitoktató nénik és hitoktató bácsik, gondoljanak arra, hogy egy gyermeki lélekben milyen mély nyomot hagyhat a legegyszerűbb mondat is, s hozhat évek múltán gyümölcsöt, jót vagy rosszat. Ilyen értelemben is megszívlelendők Reményik Sándor szavai: Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek...

Dr. Ritoók Zsigmond

Presbiteri konferencia – Lugos / Királyhágómellék

Fazakas Csaba, a Temesvári Református Egyházmegye esperesének meghívására utaztunk 2013. február 22-én Lugosra. A Temesvári Egyházmegye a Királyhágómelléki Egyházkerület legnagyobb területű egyházmegyéje a történelmi Magyarország területén, a Kelet-Bánátban található. Az egyházmegye második legnagyobb gyülekezete van Lugoson, ahol a presbiteri konferenciát rendezték. A 2002-es adatok szerint a város 44 571 lakosából csupán 4262 (9,6%) a magyar, s ebből 1792 református. Közös protestáns egyházközösség 1848-ban szerveződött a Baden-Württembergből és a magyarországi falvakból beköltözött német evangélikusokból és magyar reformátusokból. Önálló református egyházat 1900-ban alapítottak, és 1906-ban épült fel neogótikus stílusban templomuk. A templom és a mellette épült gyülekezeti ház infrastruktúrája jó lehetőséget biztosít konferenciák lebonyolítására, amit egyházmegyei szempontból is rendszeresen kihasználnak.

A közel 100 résztvevő a belső építészeti szempontból is szépen tervezett és gondosan karbantartott templomban hallgatta a nyitó áhítatot, melynek szolgálatát Kovácsné Papp Ibolya Temesvár-Vöröscsárda-i lelkipásztor végezte. A napi Ige (Kolossé 4,7-18) alapján

jól érthető párhuzamot vont Pál apostol befejező üdvözlő szavai és a mai presbiterek lehetőségei és szolgálati feladatai között. Fazakas Csaba esperes és Gáll Zoltán helybeli lelkipásztor köszöntése, majd Pataki Károly egyházmegyei főgondnok és a megyei presbiteri szövetség elnökének beszámolója után került sor a megtisztelő felkérés alapján előadásomra, melynek témája a Tízparancsolat üzenetének a folyamatos reformáció tükrében való értelmezése volt. Arra igyekezett rávilágítani az előadás, hogy Isten a Törvényben gazdag szabadság-üzeneteket közvetít felénk, melyek a szabad engedelmesség kegyelmi ajándékai. A mai hétköznapi helyzetekre alkalmazva segítséget próbált nyújtani annak megvizsgálásában, hogy miben nem vagyunk szabadok ezeknek az üzeneteknek megértéséhez. A program után gazdagon terített asztal mellett baráti-testvéri beszélgetésekre volt lehetőség a résztvevőkkel és a vendéglátókkal. Presbiteri szövetségünk képviselőjében Dr. Illés Károly titkár, Képiró Imre közgyűlési küldött és Balogh László, a békéscsabai gyülekezet gondnoka voltak társaim a tartalmas, kellemes és új testvéri kapcsolatok kezdeményezésére alkalmas konferencián.

Dr. Tóth János

Kisköri képzés – Perőcsény

Perőcsény a Börzsöny északi oldalán, a szlovák határnál található kicsiny zsákfalú. Mégis, Gergely Ferenc Barnabás váchartyáni missziói lelkész és a Börzsönyi Lelkészkör meghívására mintegy 50 presbiter és gyülekezeti tag gyűlt ott össze presbiterképzési alkalomra. A március 17-i, vasárnap délutáni programban először a helyi lelkipásztor, Czuni-Kenyeres József szolgált a nyitó áhítaton az 1Kor 3,5-15 alapján és arról beszélt, mi a presbiteri hivatás legfontosabb indítéka: az az érzés, hogy Istennek tartozunk vele hálából szabadításáért a bűn fogságából. Fontos, hogy mi, presbiterek jól és jószívűen munkálkodjunk szolgálati helyünkön.

A képzés bibliaiskolai részében Márkusné Láng Ilona nagymarosi lelkipásztor tartott előadást Hóseás, Jóel és Ámós prófétáiról és könyveikről. Működésük időbeli sorrendje szerint először Ámós

prófétát mutatta be, aki Kr. e. 800-750 között működött és elsősorban az ország szomszédai ellen hirdette Isten akaratát. Hóseás Kr. e. 750-722 között élt. Isten arra használta sokszor tragikus egyéni életét, hogy azon keresztül bemutassa Isten ítéletét, de ígéreteit is. Jóel, aki Kr. e. 515-445 közötti időben élt, azért különösen nevezetes, mert ő prófétált először a Szentlélek kitöltetéséről (Jóel 3).

Ezt követően Dr. Szilá-

gyi Sándor főtáskár tartott vetített képekkel kísért előadást arról, hogy a hit- és erkölcsstan oktatás általános iskolai bevezetésével kapcsolatban milyen feladatok várnak a presbiterekre. Bízta a presbitereket, hogy az ezzel kapcsolatos szórólaphoz vigyen mindenki gyülekezetének, ossza szét a szülők, nagyszülők között és ha kevés szórólaphoz jutott, értesítse irodánkat, ahol gondoskodnak az eljuttatásukról az érintett gyülekezetekhez. Felhívta a figyelmet a Dr. Judák Endre által a gyermekek számára összeállított füzetre és belépésre bízta a presbitereket Szövetségünkbe.

Az alkalom az előadókhoz intézett kérdések megválaszolása és közös beszélgetés után imaközösséggel és a helyi gyülekezet által készített bőséges szeretetvendégséggel zárult.

Pünkösöd – második karácsony

Pünkösöd második karácsony. Az első karácsonykor az Úr eljött közénk testben, emberi formában. Pünkösdkor eljön hozzánk Lélekben. És ebben a második formában marad velünk, míg beteljesül az idő, és mindenképp végén megjelenik látható dicsőségben. Amiként a karácsonyi történet leírja Urunk eljövételének külső körülményeit, a betlehemi csillagot, a pásztorokat, úgy írja le az Apostolok Cselekedete 2,1-18 a Lélek megjelenésének a külső jeleit: a zúgó szelet, a lángnyelvecskéket. Karácsonykor a fény egyetlen alakra hullik: a jászolban nyugvó Gyermekre. Pünkösdkor az Úr világossága sok emberre árad ki, és megragadja a pünkösdi Lélek az embereket Krisztus számára.

(Gerhard Brennecke – ford. drbl)

Vasárnapi konferencia – Nyékládháza

Aki fontosnak veszi az Istentől kapott feladatok elvégzését, annak az elvégzett munka után számadást illik tartani. Ha számadást tartunk a vasárnapi konferenciáról, akkor meg kell vizsgálni, és le kell vonni a következtetést, hogy elértük-e azt a célt, amiért összejöttünk, és hogy mi volt a konferenciánknak a haszna. Természetes, ne gondoljon senki anyagi haszonra, hanem a lelki épülésre.

Az ott lévők visszajelzésére alapozva azt a következtetést lehet levonni, hogy összejövetelünk elérte a célját, és a konferenciáról mindenki elégedetten és lelkileg feltöltődve távozott. Ezt látni lehetett az emberek arcán lévő mosolyról.

Minden felolvasott Igéből erőt lehetett meríteni, amit magunkkal vihettünk a ránk következő hét dolgos hétköznapjaira. A csoportbeszélések haszna pedig az volt, hogy az ott lévők be-

mutakozhattak, elmondták, hogy melyik gyülekezetből jöttek, és hogy mi a tapasztalatuk. Sok hozzászóló megnyílt és kitérő nélkül. Örült, hogy itt végre elmondhatta, amit gyülekezetében nem mondhat el, vagy azért, mert nincs rá lehetőség, vagy mert nem szabad, hogy ő mit látna jobbnak, vagy mit helyezne, ami a gyülekezetében nem valósul meg. Olyan kedves presbiter is volt, aki elmondta, hogy szülei Istenhívők voltak. Ő viszont az elmúlt rendszerben nem járt templomba, és ateista világnézetet vallott. Majd a gyermekét beíratta hittanra, és a gyermek nagy érdeklődést mutatott Isten iránt. Majd a gyermek évfőzőjén ő is elment a templomba, hogy meghallgassa a gyermeke verselését, és azóta Istenhívővé vált. Megtalálta a lelki békét és a nyugalmat Isten közelségében. Isten templomi közösségében, barátokra lelt és vallja, hogy jó az Isten nagy családjához tartozni.

Van, amikor a szülőn keresztül válik a gyermek hívő keresztyénné, van amikor fordítva történik, és a gyermek vezet el a szülőt Istenhez.

A csoportbeszélgetésnek azt a hasznát látom, hogy az emberekben összegyűlik a kimondani való, és nincs a Református Egyházunkban olyan fórum, ahol ezeket a dolgokat az emberek kibeszélhetik magukból. Itt elmondhatják. Esetleg ezeket meg is lehet vitatni, hogy mi a jó, és mi az, amit el kell hagyni. Természetes ez a beszélgetés, nem irányul senki ellen, hanem csak a hibákra hívja fel a figyelmet, ha vannak hibák. Itt is figyelembe kell venni az

apostol figyelmeztetését, hogy „Az Anyaszentegyházban mindenek ékesen és szép renddel történjenek”.

Konferenciánknak még az volt a világi haszna, hogy megmutattuk magunkat a világi emberek előtt, hogy akik a Jézus példáját követik, azok között egyetértés és összefogás van, mert ezt teszi a Szentlélek munkája. Követve Jézus utasítását: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” (Máté 5,16).

Mindent összegezve, a konferencián közel kétszáz ember vett részt, és sokan hangsúlyozták, hogy ezen az úton haladni kell tovább. Régebben évente négy alkalommal tartottunk konferenciát, de egyéb egyházi rendezvények mellett ez soknak bizonyult, így az elnökség a tagokkal egyetértésben úgy döntött, hogy fél évente tartunk. Vagyis az első félévben is és a második félévben is egyet.

Itt még ki szeretném hangsúlyozni, hogy Szövetségünkre ne úgy nézzenek, mint valamely egyházi fórumra, vagy a lelkészek riválisára, hanem pont ellenkezőleg. A lelkészi munka terhet szeretnénk a lelkészekkel megosztani, a missziós és diakóniai munkában, de ha szükséges a hitéletben is, természetesen a lelkészek irányításával és egyetértésével, ahol ezt a lelkész igényli.

Testvéri köszöntéssel és imádságos tisztelettel:
Simon István

ADD NEKEM, URAM

*Add nekem, Uram, a higgadtságot,
Elfogadni a dolgokat,
Amikem nem tudok változtatni.
Add nekem, Uram, a merészséget,
Változtatni a dolgokon,
Amikem lehet.
Add nekem, Uram, a bölcsességet,
Hogy jól megkülönböztessem
egymástól a kettőt!*

Friedrich Christoph Oetinger
a svábok lelki atyja, keresztyén filozófus
(Ford. dr. békefy lajos)

Ággy Simeon gazdag hagyatéka (3.)

„Istenünk beszéde mindörökre megáll!”

„Mostan bocsátd el Uram a te szolgádat a *Te beszéded szerint...*” Vannak szép ünnepek, pompás szertartások, kultikus események, áldozatok. Simeon életének abszolút iránytűje az IGE. Mivel az evangélista „igaz és istenfélő” jelzővel illeti, felvetődik a kérdés, hogy ott és akkor mit értett ezen? Talán arra következtethetünk, hogy az 1946 után felfedezett kumráni, avagy „Holt tenger melléki” bibliai iratokat gondozó kegyességi mozgalomnak a tagja? A neves zsidó történetíró-kortárs, Flavius Josephus esszéusoknak nevezi őket.

Ez a mozgalom élesen szembenállt a jeruzsálemi szadduceus papsággal, miután az egyúttal politikai párt is volt. Talán Heródes-párti. Elbűvölte őket a káprázatos templom-hegyi építkezés. Általános világellemesség jellemezte a kumrániakat. Iratuk is maradt fenn „A világhosszág fiainak harca a sötétség fiai ellen” címen. Ők Malakiás prófétával befejezettnek tekintették a Kijelentés korszakát. Esményük: Mózes, Illés, Ézsaiás.

Ez utóbbi könyve több példányban is fennmaradt másolatban. Ebben sok szó esik az igaz, istenfélő Izráel rehabilitációjáról (pl. Ézsaiás 40 és köv. fejezetek). Sok szó esik ebben a Messiás személyéről, küldetéséről, sorsáról. Nevezetes rész az 53. fejezet. (A jelen írás címe a 40,8 versszakban olvasható.) Ez a digitális világban, az internetkorszakban is érvényes. Minden egyéb a „megszárad a fű, elhull a virág” sorsára jut. Ezt minden korban jól tudták a simeoni lelkek. Károli Gáspár, az elevenen elégetett Husz János, William Tyndale bibliafordító. Gondoljunk napi igelovásunk során a bibliafordítás hőseire. Mindenekfelett agg Simeon példájára.

-p -s

Presbiterképzés Dunántúlon – Nagyigmánd

Presbiterképzési sorozatunk második alkalomát 2013. március 22-én szerveztük meg. Ezen a péntek délutánon a nagyigmándi református gyülekezet volt vendéglátónk. A jelenlévők majdnem megtöltötték a nagyigmándi művelődési ház kistermét. A helyi és a szomszédos gyülekezetekből összességében 39-en tisztelték meg jelenlétükkel a rendezvényt.

Sugár Tamás helybéli lelkipásztor áhítatában az 1Kor 11,27-34 alapján hirdette Isten Igéjét. Magyarozatában kifejtette a páli gondolatot, mely szerint meg kell vizsgálni magamat, méltó vagyok-e az úrvacsorára. Komolyan veszem-e a készülést a Jézussal való találkozásra? Tudok-e hálás lenni mindazért a csodáért, amelyben engem az úrvacsorai közösségben Jézus Krisztus részesített?

Az este további részében bibliaismeretünket erősíthettük. *Gerecsei Zsolt* ácsi lelkipásztor a királyok koráról tartott előadást, melyben egy rendkívül fontos gondolatot fogalmazott meg: „*Aki Isten népében tisztséget tölt be, tanuljon meg a népnek szolgája lenni.*”

A találkozó Gyülekezetépítés című előadása ezúttal a nőszövetségekről szólt. Vendégelőadónk *Dr. Kővári Borbála* a komáromi gyülekezetből érkezett, ő a helyi nőszövetség elnöke.

Beszámolt a komáromi gyülekezetben és a környezetében általuk végzett munkáról. Érdekességként említette meg, többen megkérdezik: szükség van-e egyáltalán nőszövetségekre. Az általa felsorolt tevékenységek azonban egyértelműsítették, hogy bizony nélkülözhetetlen az asszonyok külön szerveződő munkája.

Tevékenységük a gyülekezeten belülre, a város területére és a városon kívüli területekre van hatással. Havonta tartanak összejöveteleket, ahol koordinálják a feladatokat. Néhányat megemlítek a sok közül. Templom és gyülekezeti ház takarítás, konfirmációs ajándékok készítése, kézimunkák értékesítése, ruhagyűjtés.

A városban a krízisotthon látogatása. Távobabb pedig a dunalmási szeretetotthon látogatása. Hat „örökbefogadott” gyerek állandó segítése. Előadónk törekény termete ellenére sok-sok energiát sugárzott felénk ezen az estén.

A presbiterképzési alkalom hivatalos része a 457. dicséret el-éneklésével és imádsággal zárult.

Természetesen ez alkalommal is még együtt maradtunk és hosszasan beszélgettünk viselt dolgainkról.

Köszönetemet fejezem ki a fogadó gyülekezetnek, azoknak, akik finomságokkal készültek fogadásunkra. Köszönet előadóinknak és a művelődési ház vezetésének, akik a helyet számunkra biztosították.

Bogáth István

Mit jelent nekem hitvallásunk?

Először röviden a találkozásom a Kátéval: 1957-ben konfirmáltam a Kálvin téren. A felkészítő lelkész az akkor még nagyon fiatal Farkas József volt, akit félárva kamaszlányként nem csak azért csodáltam és szerettem, mert annyira közel tudott férkőzni a szívünkhöz, hanem azért is, mert úgy hívták, ahogy az én háborúban elesett katonáorvos édesapámat. Ő ismertette tehát meg a Kátéval, amiből akkor én egy árva szót

sem értettem. Ezt onnét gondolom, hogy amikor jócskán felnőtt fejjel meghallottam (végre, nagy nehezen) a hívó Szót, úgy csodálkoztam rá a Kátéra, mintha sose olvastam volna. A következő sokk akkor ért, amikor a Teológián a vallástanár képzés legnagyobb megpróbáltatása nekem a Káté szóról szóra való megtanulása lett. Mindenféle „trükköt” kitaláltam: hogy versbe szedem, hogy dallamot költök hozzá, és ilyen – tényleg – gyerekes dolgokat, mígnem rájöttem, hogy ha az értelmét és nekem szóló üzenetét nézem, akkor talán, ha nem is szóról szóra, de a tartalmát, a lényegét örökre a fejembe és a szívembe véshetem. Így is lett. Most már csak a memóriám hagyhat cserben – azt hiszem, annak is eljön az ideje...

Dr. Kelemenné Dr. Farkas Márta

Igen sokat. Van benne egy egyszerű szó, ami úgy ragyog lelki életem egén, mint a hajnalcsillag. Ez a szív szó. Ott van az első és az utolsó kérdés-feleletben, ott van az igaz hitről szóló tanításban: „szívbeli bizodalom” (21. k-f.), s még kilenc helyen. Ott volt konfirmációi Igémben („Ahol a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is”). Ott van szeretett és tisztelt szellemi rokonaim szavában, így Saint-Exupérynél („Csak szívvel lát igazán az ember...”), a holland református filozófusnál, Dooyeweerdnél („kozmosz szív”, amivel Istent megérezzük). De lelkési szolgálatomban is példaértékű etalon, mérték volt a Káté személyes és közvetlen tegező hangvételével, párbeszédessé, partneri szellemi-lelki kapcsolatteremtésével, egyszerűségével, világos tagolásával. Zúrzavaros egyházi és világi viszonyaink között biztos irányítót. Hazai reformátusságunk sajnálhatja, hogy a délvidéki énekeskönyvhöz hasonlóan nincs odacsatolva a Káté az énekeskönyv mellé. Lenne mit pótolni! Kívánom, bárcsak minél több presbiterünk és gyülekezeti tagunk szív szerint tudná szeretni, megszeretni, újra felfedezni az „örökifjú”, 450 éves Heidelbergi Kátét.

Dr. Békefy Lajos

Hálaadással és örömmel

emlékezünk meg, és adunk hírt arról, hogy a *Victor család* és kiemelten, személyesen *Victor Istvánné* mint tizenhét-gyermekes és 44 unokáért, több dédunokáért hálás édesanyát *Balog Zoltán* miniszter úr – ebben az életútban, és nagy családi szolgálatban – kitüntette.

Sokan, akik közelebből ismerik a családot, tudják, hogy ilyen „kevesen” soha nem voltak együtt az asztalnál, mert már a hejcei parókián is több erdélyi, kárpátaljai, felvidéki, cigány és külföldi testvér is velük étkezett, és legtöbbször ott is szállt meg. A család idős nemzedékének tagjait pedig évtizedeken át példás szeretettel ápolták.

Ez a kisebb családi közösség szélesedett ki, amikor férje, *Victor István* református lelkész a Sárospataki Református Kollégium Teológiáján és Gimnáziumában is tanári szolgálatot nyert, felesége pedig a határon belüli és kívüli számtalan diáknak, és teológusnak lett „nevelőanyjává”. Ezek a diákok csak egyszerűen a „népek anyjának” nevezték.

Kedves ajándéknak tekintette, hogy a kitüntetést egy sokgyermekes cigányasszonnyal együtt vehette át. Elmondta, hogy a szülészetén is ismételtelen az akkori „cigány-szobában” helyezték el, mert a magyar anyákat, s még az orvosokat is nyugtalanította, és feszültségben tartotta, hogy míg ők az egyet várják, vagy éppen azt vetetik, és pusztítják el, addig valaki ilyen „botránkozató” életfolytatásban él.

Talán azt is szabad megemlíteni, hogy a lelkész-feleségek abban az időben semmilyen állami anyagi támogatást nem kaptak gyermekeik születésekor. Annál inkább hála, és dicsőség az Úrnak, aki hűségében, kegyelmében nem feledkezett el gyermekeiről, s ha bízánk benne, nem felejtkezne el nemzetünkről sem.

A régi fénykép még a többnyire együtt élő családot mutatja a hejcei parókián.

D. Szabó Dániel

A Vidékfejlesztési Miniszter úr, *Dr. Fazekas Sándor* március 14-én az 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából rendezett nemzeti ünnepen kiemelkedő teljesítmény elismeréseként kitüntetett. A rendkívüli időben léptem be egykori stációm kapuján, és szívet melengető érzéssel vettem át az Életfa emléklakett arany fokozatát. S mint a filmben, sorjázta az események tudatomban.

Kedves Olvasóm, ezt ne vedd dicsekvésnek, hanem fogadd el velem együtt, hogy nincsenek véletlenek, hanem eleve elrendelt sors, kimért út: predesztináció!

Soha nem tudom meghálálni Gondviselőmnek azt a sok jót, csodát, amit – úgy érzem – méltatlanul kaptam Tőle. Boldog ifjúságom után – melyet felejthetetlen édesapám korai halála tett gyászossá – következett a szép paraszti birtok, gyönyörű házunk elvesztése, államosítása, majd a kilakoltatás, az osztályharc, kuláksors. Az ÁVO öklének megismerése már '49-ben, majd MUSZ-os szolgálat Kunmadarason. Minden elveszett, de hitemet nem tudták megtróni, elvenni. Mert az Úr megpróbálja az övét, mint a sokat szenvedett Jóbot. És újra lett ház, föld, hűséges feleség, három gyerek, hét unoka, négy dédunoka.

Gondviselő Atyámtól, amit ember elérhet, én mindent megkaptam civil és egyházi életemben. Tizenötször voltam halálos veszedelemben, és íme itt vagyok a tisztos életkor küszöbén, életfám erősödésével, tartós gyökerekkel. Talán ezt látta meg bennem Miniszter Úr, és lepott meg kedves adományával. Politikai, közéleti munkámban mindig hallottam édesapám mondását: „Kis szógám (kedves szavajárása) mindig légy becsületes és őszinte! Megfogadtam, és igyekeztem szerényen élni, alázattal szolgálni hazámat, egyházamat. A miniszter szó

Kitüntetettjeink

szolgát jelent, és munkánkat – bárhol van az – alázattal kell végezni. Aki megalázza magát, az felmagasztaltatik. Mindent megköszönve, Gondviselőmre és Megváltómra bízom az igaz döntést. Máté 25,21-22-vel köszönök el olvasóimtól: „Jól van, jó és hű szolgám, ha kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be az Urad ünnepi lakomájára.”

Áldás, Békesség!

Nagy Ferenc József
presbiter

2013. március 19-én a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében *Murnyák Lászlóné* – a sokak által ismert és szeretett Valika – „Józsefvárosi Becsületkereszt” kitüntetést kapott, melyet bensőséges hangulatú ünnepség keretében *dr. Kocsis Máté*, Józsefváros polgármestere adott át.

Valika 1987 óta a Bp. Külső-Józsefvárosi Egyházközség presbitere, a Presbiteri Szövetség egyik alapító tagja, valamint 1994–2011. között a gyülekezet kurátora is volt. Ezekben az évtizedekben soha meg nem lakadó buzgalommal végezte és végzi ma is áldozatos és áldásos missziói és diakóniai szolgálatát, mely elsősorban az idősek, betegek és egyedülállók látogatásából áll, valamint a lelkipásztor segítségéből mindenféle egyházi, gyülekezeti munkában a templom rendbentartásától a sákramentumok kiszolgálásáig, és a területünkön lévő két idősek otthonában végzett szolgálatokig. Kiemelve pl. azt, hogy az összes nagy egyházi ünnepünkön fáradhatatlanul kísérelte és kíséri a lelkészt a házi úrvacsorák kiszolgálásában. Megnyerő és kedves személyisége által a gyülekezet nagyon családias hangulatú, egymást ismerő és egymásra is odafigyelő emberek közösségévé vált. Ennek a cselekvő hitnek a gyülekezeten is túlmutató hatását a kerület vezetői is észrevették, és így került sor a kitüntetés odaítélésére.

Valika tevékeny és hitvalló életéért elsősorban Istennek legyen hála és dicséret, mi pedig ezúton is szeretettel köszöntjük, kívánunk erőt és jó egészséget további szolgálatához és Isten áldását egész életére.

Malek Magdolna

Templom és iskola

nemcsak Reményik Sándor versében tartozik össze, hanem évszázadokon át számos településen egy portán is épültek. Néhány évtizedre megszakadt azután ez a szoros kapcsolat, amikor 1948 után a kb. 6000 egyházi iskolából alig maradt néhány az egyházak tulajdonában. A reformátusoknak és evangélikusoknak közösen mindössze egy gimnázium. A hirtelen államosított iskolákban is csupán egy évig volt kötelező a bizonyítványban is szereplő hitoktatás, majd ez is „fakultatív lett”, ami a gyakorlatban elég hamar a teljes háttérbe szorítást jelentette. Öröndetes, hogy a rendszerváltozás után jó néhány egyházközség újra iskolafenntartóvá vált és jelezte ezzel azt az igazságot, hogy kultusz és kultúra egy törő fakad, a hit és tudás pedig nem ellensége egymásnak. A hitnek a hitetlenség, a tudásnak a tudatlanság az ellentéte.

Ettől az évtől kezdve, az etika helyett választható felekezeti hittan révén, azok az egyházközségek is közel kerülhetnek a területükön működő iskolákhoz, amelyek nem lettek iskola fenntartókká. Ez nagy lehetőséget, de óriási felelősséget is ró az egyházakra. Nemcsak meggyőzni kell a szülőket, hogy felmenő rendszerben majd minél többen a hittant válasszák, hanem meg is kell ezeket a gyermekeket tartanunk,

és amennyiben csak lehetséges, a gyülekezetbe is be kell őket építeni. Bizonyos, hogy ezekből a feladatokból sok minden hárul a közegyházra, mint pl. a hitoktatók, vallás tanárok képzése, nyilvántartása, a hitoktatás szakfelügyelete, az alkalmazás terhei azonban elsősorban mégis a helyi gyülekezetekre, és így a presbitériumokra is hárulnak. Istentől kapott szép történelmi pillanat ez, de olyan nagy feladat is, amihez mindnyájunknak fel kell nőni. Az általános etika tanításában sem riválist, vagy ellenfelet kell látnunk, hiszen református hitünk szerint az is Isten általános kegyelmének körébe tartozik, hogy gyermekeinket felelős, lelkiismeretes döntések meghozatalára, értékes emberi életre tanítsuk. Reménység szerint református tanáraink és tanítónk közül minél többen szerzik meg erre is a képesítést. A mi elsődleges felelősségünk azonban mégis az, hogy jól használjuk a hitoktatásra megnyíló ajtót.

Reményik Sándor szavai ezért ma újra nagyon aktuálisak: „Ne hagyjátok a templomot, A templomot s az iskolát!

Dr. Szűcs Ferenc

Elöttem jártak

Mári néni

Sárközi állami díjjal kitüntetett népi iparművész, a decsi református gyülekezet élő hitű hitvalló tagja.

Aki közléről – otthonában, falujában és gyülekezetében – megismerhette ezt a szikár, szelíd tekintetű, kedvességet sugárzó öregasszonyt, az nem tudja varázslatos személyiségét, ízes magyar beszédét, szerényen csillogó krisztushitét elfelejteni. „Lakva ismeri meg az ember egymást” – hangzik az ősi magyar életbölcesség, és nekem megadatott az a mennyei ajándék, hogy több ízben jó néhány estét is otthonában tölthettem, gondos vendégszeretetét élvezve a magasra ágyazott, fűtetlen „tisztaszobájú” vonzó, falusi otthonában. Esti bibliaolvasás és közös imádság nélkül elképzelhetetlen volt nála befejezni egy napot. Na meg a közös hálaadó éneklés nélkül:

*„Mint a szép híves patakra
a szarvas kívánczok,
lelkem úgy óhajt Uramra,
és hozzá fohászokodik.”*

(Néhány éneklését és szívből fakadó imádságát kincsként őrzöm magnófelvételeim között.)

Az adakozás, másokért való élés, szívből fakadó őszinte magasztalás volt az élete. Elbeszélte, hogy amikor 1960-ban megkapta a népi iparművészet mestere kitüntetést, a havi vele járó illetményből minden hónap első napjaiban bevitte a kapott összeg tizedét és az „Úr dicsőségére” befizette a gyülekezet pénztárába.

– Nem lesz ez túl sok egy szegény özvegyasszonytól? – kérdezte tőle a lelkipásztor.

– Nem! Mert meg van írva: „el ne feledkezz, mennyi jót tett veled az Úr” (Zsolt 103).

A hangos és nyilvános imádkozás egyszerű életformája volt életének. Természetes, beszélő viszonyban volt Istennel. Egy alkalommal, amikor a decsi gyülekezetben püspöki vizitáció volt, a program végén – felkérés nélkül – Mári néni előre jött az Úr asztalához, és érces hangon imádkozott gyülekezetéért, az egyházért és vezetőiért, hálát adva a kapott áldásokért. Szíve gazdagságát figyelmesen osztogatta szét ott, ahol ennek ő szükségét érezte. Egy teljes úrasztali készletet szőtt a budapesti fasori gyülekezet részére. Ritkán árulta el másnak a titkát, de most elgondolását velem megosztotta.

– Mári néni! Hát előbb meg kéne nézni, hogy mennyi legyen a széle, meg a hossza. Nem?

– Én azt már a szömmel előre lenéztem és annak annyi-nak kell lenni! – válaszolta.

És az annyi is volt, amikor az ajándékerítő elkészültek, minden „méretes” volt, ahogy azt ő már titokban előre „lenézte”. Más gyülekezetet is meglepett szemet gyönyörködtető ajándékaival. Ön maga kincseit szétosztó szeretetének jele volt az Órbottyáni

Gyermekotthon számára kigondolt ötlete is. Vásárolt Decsen egy régi, de még működő szövőszéket. Leszállította Órbottyánba, ott felállítva 5-6 ügyes kezű fogyatékos gyermeket megtanított több heti ottléte során rongyszőnyeget szőni. Micsoda örömforrássá vált sokak számára ez a megvalósított terve is.

Gazdag fantáziájában született meg Sárköz jellegzetes népművészeti alapmotívumainak gazdagsága, melyeket szövőszékén meg is valósított. Az ő ötlete volt a „karmos rózsza”, a babafejes minta, a páros galambos variáció, melyeket „vízfolyással” zárt. A piros mintásat szerette leginkább, de szőtt kékmintásat is, ám az ő színe a piros-fehér-fekete színminta volt.

A színei értelmét is magyarázta: a fehér az élet, a piros a szeretet, a fekete az elmúlás színe. Az őseimtől tanultam ezt és én csak utánoztam őket – mondogatta.

Nemes tisztességgel és sugárzó személyiséggel ötvözött, Jézus Krisztusból táplálkozó gyermeki hit lakozott a szívében. Gyermeki egyszerűséggel imádkozott és a képmutatás nélküli gazdag adakozó készség mélyen élt bensejében és a szüntelen való szolgálat olthatatlan vágya.

A decsi háza falán lévő emléktáblán órá mutató, kifejező megfogalmazása olvasható:

A telt kalász lehajtja fejét.

Ő volt Kukucska Mária, az Úr hű szolgálólánya, mindnyájunk Mári nénije.

Mikó László

PRESBITEREK VASÁRNAPJA, IMANAPJA – JÚNIUS 16.

Sajnos egy kicsit belepte a feledés pora a Presbiteri Szövetség évtizedes kezdeményezését, hogy a gyülekezetek egy vasárnap helyezték a fókuszpontba a presbiteri szolgálatot. Évek folyamán több változatot is javasoltunk a presbiterok vasárnapja programjára. Idézzünk fel néhányat ezek közül!

Először is időben emlékeztessük a lelkipásztort és a presbitériumot az eseményre, hogy méltóképpen tudjunk készülni rá!

Lehetőleg már az istentisztelet is szóljon a presbiteri szolgálatról.

Gyűljenek össze a presbiterok az istentisztelet után, vagy vasárnap délután, és a presbiteri gyűlés egyetlen napirendi pontja a közös imádság legyen: a gyülekezetért és lelki vezetőiért, azért a közösségért, amelybe az Úr plántálta a gyülekezetet. Legyen helye a bűnbánatnak, a hálaadásnak és a kéréseknek is! Lehet imádkozni nehéz terheket hordozó személyekért, gyülekezeti csoportokért, és az előttünk álló eseményekért. Ne feledkezzünk meg az iskoláinkban őszel in-

duló hit- és erkölcsoktatásról sem! Imádkozunk a gyermekekért és tanáaikért, szüleikért.

Ünnepelhetünk az imanapon úgy is, hogy az istentiszteletet egy presbiter biznyságtétele és imádsága követi, így az egész gyülekezet közös ügyévé válik az imanap.

Az is előfordult már, hogy ezen a vasárnapon az egyik presbiter hirdette Isten Igéjét, és az egész gyülekezet közös imádságra maradt együtt ezután.

Nem kívánunk egységes „liturgiát” előírni a presbiteri imanapra, hisz a magyar református gyülekezetek méretük, hagyományaik, személyi összetételük tekintetében igen sokfélék, csak arra biztatunk minden református közösséget a Kárpát-medencében, hogy június 16-án tartsák meg újra a presbiterok vasárnapját!

Dr. Viczián Miklós
az MRPSz missziói titkára

* Presbiter, XIV. 3., 2005. május-június

A pápai kollégium eperfájától a zöldellő egyházig

Interjú Szalay László Pál lelkipásztorral

Nemrég a Vidékfejlesztési Minisztériumban mutatták be a Zöldellő Egyház című interjúkötetet. Úgy tudom, ennek református hozzájárulása, illetve részben a szerkesztés munkája Szalay László Pál telkibányai lelkipásztor nevéhez fűződik. Miről szól ez a kötet, illetve a kun református ősi vidékfejlesztési miniszter, Fazekas Sándor miben látta a kötet és az egyházi ökotörékvések jelentőségét?

– Valóban így van. Egyéves kitartó munkának a megkoronázása volt a március 26-ai alkalom, amikor a nyilvánosság először vehette kézbe a Zöldellő Egyház c. kötetet. 2012. február 3-án keresett fel telkibányai otthonomban a Ma & Holnap – A fenntartható fejlődés lapjának vezetősége: Miltényi Kinga, Doró Viktória és Németh Gábor. Ekkor már több anyagot közöltek tőlem a Vallás és fenntarthatóság rovatban. Ezek között található egy öko-gyülekezeti tanulmányútról készült beszámoló, s ennek volt eredetileg a címe a Zöldellő egyház. Miltényi Kinga, aki 13 éve indította útnak ezt a lapot, felkért, hogy vegyek részt egy olyan könyv létrehozásában, ami a magyarországi vallásoknak a természethez való viszonyát mutatja be. A könyv elején található, a témára ráhangoló elmélkedés az én művem. Ez a kis írás egy képzeletbeli zarándoklatra hív, amiben egyszerre kivirágzik az isteni idő és jelenlét. A gondolat magvacská *Káposztássy Béla* egyik tanulmányának olvasásakor csírázott ki bennem, majd *Pierre A. Signal* zarándokltról szóló könyvecskéje felett időzve öltött földfelszíni formát. Valóban a könyv megalkotásában részt vettem tanácsaimmal és meglátásaimmal, de az igazi református hozzájárulást *Bölcsei Gusztáv* püspök úr tette, mikor a témában interjút adott. A könyv kiadásának a költségeit az Emberi Erőforrás Minisztérium és a Vidékfejlesztési Minisztérium biztosította. Egy kicsit hazabeszélve elmondhatom, hogy a Telkibányai Református Gyülekezet, amelyik az ország egyik első öko-gyülekezete, sikerrel pályázott forrásokra, hogy az interjúkötet megjelenhessen. Egyrészt *Fazekas Sándor* vidékfejlesztési miniszter ajánló soraival kezdődik a könyv, másrészt az ő beszéde nyitotta meg a budapesti sajtóbemutatót. Szerinte a vallásoknak is meg kell mutatni, miként viszonyuljanak az emberek helyesen a környezetükhöz. Tovább gondolva a könyv hatását, arra utalt, hogy kiváló alap lehet az élhető jövő tervezéséhez ez a kiadvány.

Lelkész úr a hazai öko-gyülekezeti mozgalom egyik elindítója, egyházunkban országos felelőse. Mi e mozgalom lényege, s hogyan lehet hatékonyá tenni?

– A mozgalom lényege, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a hitünk nem csak az emberi lélek világára vonatkozik. Valóban igaz, hogy elsődleges küldetésünk a lelkek megmentése és megőrzése, az emberek Krisztushoz vezetését nem válthatja fel semmi. A lélek és a test kapcsolatát azonban nem szabad kijátszani egymással szemben, mert láthatjuk, hová vezet a régi és újkori gnoszticizmus. Jakab levele rámutat arra, hogy nem lehet kizárólag a lélek dolgaira figyelemmel lenni, s közben elhanyagolni a test szükségleteit. Pál apostol pedig a testünket nevezi a Szentlélek templomának. Tehát ami bejut a szervezetünkbe, ami körülveszi a testünket, az nem elhanyagolható. Az öko-gyülekezeti mozgalom vágya, hogy az emberek őszintén és megtapasztalásból tudják énekelni pl. a 251. dicséretet: „*Imád*

a tenger s a vizek folyása, A sok hegyeknek magas fennállása; Minden szeleknek széjjel oszlása, S a madaraknak ékes szólása.” Ha ez így lesz, az azt jelenti, hogy gondunk van a természetre és nem engedjük elpusztítani azt, aminek a léte a Mindenható nagyságát hirdeti.

A hatékonyságra pedig azt tudom felelni, amit a skót testvérektől hallottam. Minden fórumon előhozni a témát és beépíteni az öko-gondolatot a gyülekezetek hétköznapijaiba.

A pápai református kollégiumnak alapítása, 1531 óta jelképe a zöldellő eperfa. Ez szinte programadó módon jelzi, hogy egyházunk – mai szóval élve – kezdetektől „ökoegyház”. Egyháztagjaink túlnyomó többségét a vidéki parasztság tette ki, akik becsülték, szerették, védték a földet, a természetet. Mire kötelezi ez a mai egyházi nemzedékeket?

– A párhuzam nagyon találó. Talán az az mélyíthető, hogy maga az Egyház, nem csak a reformátusság, kezdetől fogva öko volt, mert Isten organikus, zöld alapokat vetett. A mesterséges, mesterkéltséget a már a mi hozadékunk. Ebből a szempontból érdekes lehetne az apokrif Hénoch könyvének az a része, ahol a bukott angyalok a tiltott mesterségekre tanították a férfiakat,

a nőket pedig arra, hogyan sminkeljék magukat.

Az egyházi élet és a természet szoros kapcsolata bele volt kódolva az emberekbe. Nem csak az újkényerért és újborért való hálaadás mutatja ezt. Lassan már a múlt kódéba vész, hogy a hajnali istentisztelet idejére a férfiak és asszonyok a sarlókat, kapákat, kaszákat a templom oldalához támasztották. A saját gyülekezetem, Telkibánya szokásvilágából is hadd hozzak példát. Itt az elhunyt egyháztagok sírja fölé egy-egy szilvafát ültettek, amit a „hóttak adójának” neveztek. S bizony az egykori temetőkertben nagy hozama volt a gyümölcsösnek. Hogy mire is kötelez bennünket ez az örökség? *Id. Gyimóthy Géza* testvérem szavaival válaszolok: El kell érnünk, hogy ne legyen olyan parókia udvar hazánkban, amiben nincs legalább egy veteményeskert. Mi is ezért csatlakoztunk a génmegőrző programhoz, aminek az eredményeképpen idén ősszel őshonos gyümölcsös talál helyet magának a parókiaudvaron.

Ma már alaptétel: csak a környezettudatosság az egyetlen jövőesélyes életforma. Mit tehet ezért az egyházi oktatás, az együttműködés nem egyházi szervezetekkel, például a környezetvédelemben élen járó OHŰ-vel? A különböző szintű presbiterképzés hogyan segítheti a zöldellő egyház, az ökoegyház még tudatosabb életformáját?

(folytatás a 20. oldalon)

Pünkösdi idézetek Spurgeontól

A Szentlélek eltereli figyelmünket magunkról. Meggyőz arról, hogy semmik vagyunk és hogy Krisztus minden mindenkben.

Minden olyan tanítás, mely nem dicsőíti az Úr Jézus Krisztust, nincs a Szentlélektől.

Jeruzsálemben időzni és a Szentlélek kitöltetésére várni nem időpazarlás, hanem szorgalom.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Február

14-én Nagydorogon presbiterképzési alkalom volt, többek között *Marco de Leeuw van Weenen*, a tolnai egyházmegye missziói lelkipásztora szolgálatával.

Ugyanezen a napon az Ökumenikus Tanulmányi Központban előkészítő megbeszélés volt az *Ulrich Parzany* lelkipásztor vezetésével tartandó „ProChrist” európai műholdas evangélizáció előkészítésére, amelyen Szövetségünk elnöke és főtítkára vett részt.

21. és 23. között a mátraházi református üdülőben tartotta presbiteri csendeshétvégéjét a Budapest-Északi Református Egyházmegye.

22-én *Dr. Tóth János*, Szövetségünk békési egyházmegyei területi szervezetének elnöke részt vett és előadást tartott a temesvári egyházmegye presbiteri szövetségének konferenciáján, Lugoson.

27-én a Zsinat tanácstermében református-katolikus párbeszédre került sor *Dr. Bölskei Gusztáv* püspök, Zsinatunk elnöke és *Dr. Várszegi Asztrik* pannonhalmi főpát részvételével. A nyilvános alkalmon részt vett és hozzászólt Szövetségünk főtítkára is.

Március

2-án Székelyhídon tartotta presbiteri konferenciáját az érmelléki református egyházmegye. Anyaországi Szövetségünket *Dr. Illés Károly* békési területi titkárunk képviselte.

Ugyanezen a napon Szegeden, a Kálvin téri Református Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát és tisztújító közgyűlést csongrádi egyházmegyei területi szervezetünk. A konferencián *Dr. Szilágyi Sándor* főtítkár előadással is szolgált.

Ugyanezen a napon a Velencei Református Egyházközségben tartotta tisztújító közgyűlést Szövetségünk vértessaljai egyházmegyei területi szervezete.

3-án Váralján presbiteri vacsora keretében *Marco de Leeuw van Weenen* missziói lelkipásztor a Heidelbergi Káté 32. kérdésefelelete alapján előadást tartott „Miért neveznek téged Krisztusról kereszténynek?” címmel.

6-án Budapesten, a Nemetajkú Református Egyházközség templomában került megrendezésre Egyházak Alsó-Baranyában és Szlavóniában címmel *Dr. Lábadi Károly* egyháztörténeti monográfiájának bemutatója. Az alkalmon Szövetségünket *Dr. Szilágyi Sándor* képviselte.

9-én tartotta évi rendes közgyűlést Szövetségünk Budapesten, a Dunamelléki Református Egyházkerületi Székház és Konferenciaközpontban. Erről részletes beszámolót is közlünk.

14-én egervölgyi területi szervezetünk elnöke és alelnöke, valamint Szövetségünk főtítkára bemutatkozó látogatást tett *Szilágyi Zoltán* közelmúltban megválasztott esperesnél, és megbeszéltek az egyházmegye következő presbiterképzési alkalmait. A találkozón megjelent *Pintér Elemér* egyházmegyei gondnok, gazdasági bizottságunk tagja is.

16-án a beregi egyházmegye tartotta presbiteri konferenciáját Nagydobronyban (Kárpátalja), melyen anyaországi szövetségünket *Dr. Szabó Dániel* elnök képviselte.

Ugyanezen a napon a Dunamelléki Református Egyházkerületi Székház és Konferenciaközpontban tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Budapest-Déli egyházmegyei területi szervezete *Dr. Bogárdi Szabó István* püspök szolgálatával (A Kulcsok hatalma).

17-én Szövetségünk északpesti egyházmegyei területi szervezete Perőcsényben a borsónyvidéki kiskör presbiteri számára képzési alkalmat rendezett, melyen a kötelezően bevezetendő hit- és erkölcsoktatással kapcsolatban előadással szolgált – többek között – *Dr. Szilágyi Sándor* főtítkár is.

22-én Nagyigmádon tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk tatai egyházmegyei területi szervezete, melyről lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

23-án Kecskeméten került megrendezésre Szövetségünk és a Dunamelléki Református Egyházkerület 33. Presbiteri Konferenciája.

Április

6-án a Bp.-Nagyvárad téri Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Bp.-Déli egyházmegyei területi szervezete, *Zila Péter* szolgálatával (A háladatosságról).

7-én *Dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, *Dr. Szilágyi Sándor* főtítkár, *Dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár és *Szőnyi Tamás*, a borsod-gömöri egyházmegye esperese Nyékládházán a dél-borsodi egyházmegyei területi szervezet életéről, szolgálatáról – egyházmegyei presbiteri konferencia keretében – tanácskozott.

8-án a Zsinati Irodán megtartott cigánymissziói vitanapon Szövetségünket *Dr. Szabó*

Dániel elnök és *Dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte. Az alkalmon elfogadást nyert egyházunk cigánymissziós koncepciója is.

8. és 12. között tartotta elnökségi csendeshétét társszervezetünk, a Biblia Szövetség. Az alkalmon a Presbiteri Szövetséget *Dr. Viczián Miklós* missziói titkár képviselte.

9-én *Dr. h.c. Szabó Dániel* elnök részt vett az Országgyűlés által szervezett ökumenikus imareggelin.

11-én a Református Missziói Központban került sor a Szövetségünk által – protestáns kötődésű szervezetek részvételével – megrendezett I. missziói találkozóra. Az alkalmon Szövetségünk elnökségét *D. Szabó Dániel* elnök, *Dr. Szilágyi Sándor* főtítkár, *Dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár, *Dr. Viczián Miklós* missziói titkár és *Váci Gábor* szövetségi titkár képviselte.

13-án Kovácshidán tartotta kisköri presbiteri csendesnapját Szövetségünk baranyai egyházmegyei területi szervezete.

Ugyanezen a napon Váralján tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk tolnai egyházmegyei területi szervezete, melyen Szövetségünket *Dr. Szilágyi Sándor* képviselte és előadást tartott az általános iskolákban bevezetésre kerülő hit- és erkölcsoktatásról.

15-én készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A szerkesztő bizottság következő ülésének időpontja: **2013. július 8.** Megjelentetésre szánt írásaitak eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Váci Gábor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Kelemenné Farkas Márta*, *Dr. Kis Domokos Dániel*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Váci Gábor*, *Dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *Dr. h.c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2100 Ft, Európa országai 4200 Ft, a tengerentúlról 4800 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományaitak is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Rosental Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 350 Ft

Zöldellő egyház

(folytatás a 18. oldalról)

– Az Ökogyülekezeti Tanács elkezdte kiépíteni a kapcsolatot a különböző civil szervezetekkel, hiszem, a jó gyakorlatok meghonosításában sokat tanulhatunk tőlük. Akkor éri el az egyházban a valós célját az ökogyülekezeti program, ha szervezett formában, együttesen tudunk fellépni a zöldebb, tisztább környezetért. *A gyülekezetek lehetnének akár egy-egy településen a minták, arra nézve, hogyan fogjanak hozzá az emberek a hulladék helyes kezeléséhez és az energia hatékonyabb felhasználásához.* Fontos és jó lehetőség éppen ezért az együttműködés kialakítása az OHÜ-vel, akár előadók meghívása presbiteri konferenciára, presbiterképzési alkalmakra. Az oktatás területén az ÖT komoly lépéseket tett. Idén tavasszal is megrendezte nemzetközi vendégelőadókkal, kiállítással, magyarországi mintaprojektekkel az Ökogyülekezeti Konferenciát a Zsinati Székházban április 27-én. Ezen kívül középiskolás csapatok számára, április 30. határidővel hirdetett meg egy ökotológiai versenyt, aminek a fődíja egy skóciai tanulmányút. Jó hír lehet a hit és erkölcs tanuló diákoknak és szüleiknek, hogy a hittankönyvek tartalmát ökológiai szempontból is felülvizsgáljuk. A nyárra előretételek pedig találkozhatnak velünk a fiatalok Mezőtúron a Csillagponton, ahol külön sátorral és izgalmas programokkal várjuk őket. A Csillagpont szervezői az egész rendezvényt az ÖT-tel egyeztetve zöldíti.

Dr. Békefy Lajos

OHÜ

ORSZÁGOS
HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI
ÜGYNÖKSÉG

Magyar Pünkösd

Magyar népünk életében 1000 év óta népszerű ünnep volt a „dicsőséges vigasztaló Szentlélek eljövetele”. A magyar kódexirodalomban lecsapódott népi áhítat így hívogatja a Szentlelket: tegye „az mi szívünket önnön hajlékává, kiűzvé belőle minden bűnököt és lelki kísérteteket”. Sokszor fordult elő a középkorban, de később is, hogy pünkösd i stentisztelet vagy mise alatt galambokat röptettek a templomban pedagógiai célból, hadd gondoljon mindenki arra, „olyanoknak kell lenniük ő életükben, mint az galambnak, mely epe nélkül vagy, ezenképpen valakik akarják venni a Szentlelket, haragnak, gyűlölségnek és irigységnek epéje nélkül kell őnekik lenniük”. Kócot is gyűjtöttek, hogy emlékeztessék az ünneplőket, „hogya a tüzes törvényt tüzes nyelvekkel prédikálnák”. Őseink pünkösdkor imák szavával, énekszóval hívták a csodálatos Leleket, hogy „szerelmének lángzó tűzét” lobbantsa fel bennük, s megbizonyítsa az Úr-istennek hozzájuk való foghatatlan szeretetét.

Szelídség Lelke, jöjj!

Ó, Szentlélek jöjj,
Té aki a szelídség Lelke vagy,
Szabadíts meg minket
A kegyetlen konzum
Vásárlási kényszereitől,
A gazdagság nyers fennhéjzásától,
A reklámok hazugságaitól,
A gyűlölet tüskéitől,
A csaló „igazak” félelemléteitől.
A kiszolgáltatottakat a részvételességtől.
És szabadíts meg minket a cinikusok
közönyétől, meg bizalmatlanságuktól.
Ó, szelídség Lelke, jöjj, gyógyítsd sebeinket,
amiket
A modern kor ezernyi titkos eszköze üt rajtunk.
Ó, Szentlélek, hintsd meg lelkünket
a szelídség olajával.

(Anna Marie Aagaard, ford. DRBL)

Járv át, Lélek!

A szél pedig fú, ahova akar...
Így mindaz, aki a Lélektől született.
Mint a szél, olyan Ő:
Óbenne, Vele és Általa mozdulsz.
Általa hajtva előre, mint a vitorla.
Lágyan, mégis erőteljesen,
Meghajolva Előtte
a Szél minden erejét
Vitorlánkba fogjuk.
Mint a fény, mely áthat,
S fényessé teremti lelkünk.
Mint a lencse,
Melyen áthatol a fény,
s egy pontra fókuszál.
Szelként, fényként
Járv át engem is, óh, Lélek,
S duzzaszd életem vitorláját
Messzi utakra!
Mélyben és magasban is
Maradj velem!

(Dag Hammarskjöld, az ENSZ második főtitkárának
pünkösd i imája – ford. DRBL)

